

DIVATVILÁG

Szépirodalmi és divatlap

a magyar hölgyek számára.

<p>Megjelenik havonként kétszer: 8-kán és 23-kán. Minden számhoz melléklet.</p>	<p>Szerkesztőség: József-külváros, ösz-utca, 4-dik sz. Kiadó-hivatal: Egyetem-utca 4-dik szám alatt.</p>	<p>Előfizetési ár: egész évre 8 ft., félévre 4 ft., negyedévre 2 ft. A Regélővel együtt: egész évre 12 ft., félévre 6 ft., negyedévre 3 ft.</p>
--	--	---

NŐK KÖRE.

Általános divattudósítás.

A szép meleg napok felébresztik keblünkben az utazás utáni vágyat s kinek körülményei megengedik, hogy e vágyát kielégíttesse, — utikészületekkel foglalkozik. A fürdő-idény nagy léptekkel közelget, az öltözék miatti gond foglalkoztatja a delnők elméit, hogy a sok és különféle dolgok közül, melyeket a divat készséggel ajánl, a legillőbbet és legczélszerűbbet választhassák ki.

A mostani kényelmes közlekedési eszközök — szárazon és vizen — lehetővé teszik, hogy a legelegánsabb öltözékben szálljunk a gőzhajóra vagy a vagonba, s miután sok mérföldet haladtunk s egészen más emberek közt, más országban, a tenger partján vagy hófedte bérczek közt kiszállunk, öltönyünk nem is jött rendetlenségbe. Az utazási öltözék azonban bizonyos szabályoknak hódol. A színek többnyire barnák, hamvasak, diszítésök ne legyen feltűnő, de a mellett mégis szép színvegyülettel lehet elrendezve, mert most valóban el lehet mondani, ha nem szép öltözéket látunk, hogy annak okát csupán az illető jóízlés- és ügyességhiányában kell keresnünk. A különféle szabások mennyisége annyi változatosságot nyújt, hogy a legszerényebb erszény mellett és a takarékoságnak is hódolva, elegáns, csinos és divatos öltözéket lehet előállítani. Mindinkább kezd magának utat törni ama változás, mi által a ruhák sokkal egyszerűbbek lesznek,

tudnillik azoknak a láb fejiig érő hossza, a nélkül, hogy az alsó-szoknya látható legyen; a diszruhák azonban most is megtartják nagy állhatatossággal igényteljes uszályaikat.

A rövid ruhákon különféle izlésteljes diszitmények által utánoztatik a kettős szoknya, szalagok, gyöngygyel és csipkével diszítve használnak e czélra; igen kedvelt és szép diszitmény a kelméből kivágott, tetszés szerinti alaku levelek más színnel befoglalva, s pikkelyekként egymásra illesztve. Ismeretes és elismert dolog, hogy a paletot mindig öszhangzó legyen a ruha aljával, mert ez egészíti ki és tökélyesbiti az öltözéket.

A gömbölyü szalmakalapok alakjai közt nagyon kedvelt és utazásra czélszerű az úgynevezett *kerti-kalap*, melynek elegáns, tetszetős alakot adtak a jóízléssel bíró kalapgyárosok. Fehér fonadékból való kalapokat leginkább virágfüzérékkel diszitenek; a barna vagy hamvas szalmakalapok hasonló színű levélkoszorúval ellátva nagyon ajánlhatók, mint tartós- és elegáns diszítésűek.

A *napernyők* nyelei még vastagabbak lettek, s mondhatni, tulterhelvék mindenemű gyöngygyel.

A *fehérneműek* egészen eltérnek egyenes vonalú alakjuktól, s általánvéve hódolnak az uralkodó csucs-szerű stylnak. Vászongallért és kézelőt alig látni simán, vagy guipüre, vagy más hozzá hasonló betéttel diszítve.

A könnyű blousok és kivágott fehér derékek meglepően ékes elrendezésökkel méltán ragadnak az emberi szellem találékonyságának csodálatára, mely mindig ujat teremt, ámbar minden létező anyag kimerítve látszik.

Ezen ékes öltönydarab gyakorlati tulajdonai hosszú időre biztosítják létezését, különösen miután a mostani divat minden képzelhető változatokat megenged, csak a földolgan alkalmazzuk magunkat szabályaihoz.

Fehér kivágott derék peplum-lebbentyükkel és bő ujjakkal, fehér mullblouse cluny-guipüre-rel és színes selyemmel díszítve, hasonló övvel a derékhoz szorítva, blouse és ujjak sikosan díszítve, alsó szűk és felső bő nyitott ujjal, a derekat fűző veszi körül, mely csak a derék felső részét láttatja; blouse, csucos lebbentyükkel, mely szintén övvel van leszorítva, nyitott bő ujjakkal, — s még számtalan más változatokkal szolgálnak az öltözék kiegészítésére és díszítésére. Ezek segítségével a viselt ruháknak is ékes, új alakot lehet adni.

Fekete canezou, fichus (nagy gallér) mindenféleképp díszítve és szabva, szintén a már használt ruhák kiegészítésére és ékesítésére szolgálnak.

A kalapok és különösen a fehér gaze és tüll-ruhák szalmadiszitményekkel készítettnek, mi valóban fölötte meglepő hatást gyakorol. Ilyenmü diszitmények *Micsey és társa* szalmakalapgyárában a legnagyobb választékban készülnek, s nem csak szépségök, de tartósságuk miatt is fölötte ajánlhatók.

Az említett canezou, fichus, és különféle blousok szabásmintáival és ábráival szolgálhatunk t. olvasónőinknek; egy szabás, az ábrával és tüzetes leirással, póstán küldve 50 kr.
K. Beniczky Irma.

A mintarajzok leírása.

1. sz. Himző-minta párnahéj díszítésére, mely a vászon felső részére alkalmaztatik a párna elején. A párnahéj lehet egészben, vagy elül is felvágva, tűzött szegélylyel és csipke- vagy himzett betéttel ismét egyesítve; ha egészben marad, akkor mintegy négy centimetryi távolságban a közepétől alkalmazzuk a párna elejére a himzést. Ha tűzött szegély van, a himzés csak egy centimeter távol legyen tőle.

A mintarajz virágait és leveleit point d'armes-kitöltéssel, vagy tömör himzéssel kétfelé osztva

lehet himezni, a kelyhek lyukak legyenek. A szalag széleit vagy finom languette-, vagy zsinór-öltéssel csináljuk; a belső rajzot angol, azaz áttört himzéssel, a főbbi karikák, melyek a rajzon belül szétszórva, tetszés szerint pettyek vagy lyukak lehetnek.

A czimer vékony vonalait szintén languette- vagy zsinór-öltéssel kell csinálni; a karikák, melyek a szélen belül vannak, lyukak vagy pettyek. A külső pontfűzér csomó-öltéssel van csinálva; e célra jobb a sodrott, mint a francia himző-gyapót. A koronát a czimerhez hasonlóan kell himezni; a karikákat illetőleg, alsó részén pókhálóval díszítetik.

A betük *W. M.*, tűzéssel vannak kitöltve; a külső befoglalás szépen, sűrűn himeztetik. Ha más betük szükségesek, lehet a következőkből (2. sz.-tól 16. sz.-ig) választani.

17. sz. *Gallér*, mullra francia himzéssel kiviendő, keskeny cluny-csipke betéttel. A külső befoglalás áttörve pókhálóval csináltatik.

18. sz. Az előbbihez való *kézelő*. Mindakettő kívül $1\frac{1}{2}$ centimeter széles cluny-csipkével van fodrozva.

19. sz. Mullra himzendő francia modorban. Az elüli csucok szabad tere ránczba rakott, egy centimeter széles guipüre-csipkével felfelé van befoglalva, szintugy a gallér külső széle is.

20. sz. Az előbbihez való *kézelő*, s hasonlóan készítve.

21. és 22. sz. Két mintarajz phantasie-himzésre használandó, s *tárczákra, tokokra* stb. alkalmazható; bőrre, bársonyra vagy selyemre zsinórral, gyönggyel, sujtással, arannyal stb. himzendő.

23. sz. *M. K.* betü virágírással, francia himzéssel kiviendő.

24. sz. *Párkányzat* (bordüre) languettekkel. A kockák befoglalása, melyek pókhálóval betöltendők, szintén languette-, vagy ugy, mint a kövek befoglalása, zsinóröltéssel himzendő; az utóbbiak tűzéssel betöltendők.

25. sz. *Párkányzat*, francia himzéssel, a karikák belseje, melyek áttörve dolgoztatnak, pókhálókval betöltendők.

26. sz. *Párkányzat*, fehér himzés. A kockák körvonalai zsinór-öltéssel, belső részei tömören himeztetnek s a felmaradó üres hely tűzéssel töltetik be. Az ovál karika közép tere áttörve himeztetik, pókhálóval bedolgozva, a külső kör ritka languette-öltéssel; ez utóbbira fekete selymet lehet használni.

27. sz. *Párkányzat*, point russe- és csomó-öltéssel himzendő, fekete selyemmel és színes mohagyapjuval kiviendő.

28—31. sz. Négy különböző *A. M.* betü francia himzéssel

32. sz. *Nathalie*, hasított himzés-el

33. és 34. sz. *Gallér és kézelő*, francia himzéssel, a külső környezetben pókhálókval. Gallér és kézelő $1\frac{1}{2}$ centimeter széles valencienne-csipkével bodoran fodroztatik.

Az anilin-szinek.

Rusz Károlytól.

Az új szinek, melyeket egy idő előtt „Solferino“, „Magenta“ stk. névvel keresztelének el, ma ugyan már nem oly általánosan kedveltek mint akkor, midőn a hölgyek kilencz tizedrésze ezen színeket használá öltözékéhez; mindazáltal azok annyira előnyösök, hogy aligha fognak valaha a használatból s így a divatból kimaradni.

Ki gondolná azouban, szemlélve a pompás vörös, a kedves kék, és a gyöngéd ibolya színt, hogy ezek mind a sötét *köszénből* erednek? Bizonyára olvasónőimre nézve érdeklődő birand, ha pillantást vetünk azon hosszú vándorlásra, melyen a köszénnek keresztül kell mennie, mielőtt e pompás színanyag előállítása lehetővé lesz, — s egyszersmind a vegytant, e fontos tudományt, ismét jobban fogjuk szeretni és becsülni tanulni, mint-hogy itt ujlag gyakorlati hasznosságával és értékével ismerkedünk meg.

Kérem tehát kedves olvasónőimet, kövesenek engem magának a köszénnek eredetéhez vissza, földünk alakulásának azon időszakába, melytől sok, sok ezer év választja el jelen korunkat. Forró, páragazdag légkör ölelé akkor a földgolyót, rendkívül buja tenyészetű növényzetnek adva életet, mely óriási baraszthoz vala hasonló. E növényzet az akkor igen gyakori, nagykiterjedésű és borzasztó földrengések s a föld belső izzó anyagának kitörései, — valamint a hatalmas esőzések következtében megnőtt s a szárazra messze kicsapó terger ár által elborítottván, iszappal födetett be, s e fölé később ismét más földrétegek rakodtak. E nagy nyomás s a föld belső hőfoka következtében képződött e megszenesedett növényzetből ama test, melyet köszénnek neveznek, s mely a bányákból nagy mennyiségben ásatik ki.

A barna szén hasonló módon származott, csak hogy sokkal későbbi korban, mert egyrésztől nem fekszik oly mélyen sziklák, hegytömegek közt, s másrésztől szilárdabb fáneműkből áll, melyek mostani erdőinkhez hasonlóak, és iszonyu árvizek által eltemetve sülyedtek el. A barna-szén legtöbbször a sík tájakon s nem igen mélyen a föld színe alatt található, ezért kiaknázása korán sincs annyi nehézséggel összekötve mint a köszéné.

A köszénből legelőször hevítés s a lég elzárása mellett, erős vas edényekben *légszesz* készítették; ez eljárásnál következő anyagok származnak: 1) ama légnem, mely általánosan a *gáz* név alatt ismeretes, s mely világításra, sőt legujabban fűtés- és főzésre is használtatik; 2) vizenyős, kozmás folyadék, a *földolajviz*, mely szénsavas ammoniakot s egy kevés ecztet tartalmaz és salmiaképzésre használtatik; 3) szénmaradék, az ismert s igen hasznos *koks*; 4) fekete, sűrű folyadék, a *köszénkátrány*.

A gázvilágítás már több mint félszázada ismeretes, s a köszénkátrány egyik legfontosabb alkalmazását (az anilinszinek előállítását) csak a legujabb időben fedezték föl. Eddig az csupán műtani czélokra, a fa, vas stb. bekenésére használtattak.

A köszénkátrányból először *bensol* t készítenek, mely az ismert *bensin* név alatt fordul elő a kereskedésben, s pecsét-tisztításra stb. használtatik.

A benzinnél, füstölgő legénysav hozzájárulása mellett, egy folyadékot állítanak elő, mely szagra és minden tulajdonságaira nézve a keserű mandola-olajhoz hasonlít, a miért is *mesterséges keserű mandola-olajnak* neveztetik, s az illatszertárakban „Essence de Mirbane“ nevezet alatt fordul elő.

Ezen olajféléből, melyet a vegyészek *nitrobenzol*-nak neveznek, további vegytani eljárás folytán ismét egy más olajnemű folyadék származik, mely már fűszeres illattal bír. Ez az *anilin*, és ez szolgál anyagul a különféle anilin-szinek előállításához.

Az anilin készítését egy német vegyész, *Unverdorben*, már 1827-ben találta föl, s miután ez anyag hosszú időn át csak vegyészeti játéknak szolgált, sikerült egy más vegyésznek, *Runge*-nak Oranienburgban, azt festésre is használni. — *Runge* kísérletei fölbreszték a vegyészek és technikusok figyelmét, s nemsokára *Perkins* Glasgowban nagyban kezdé az anilin-színt, és pedig az *ibolyaszínt*, előállítani, s erre Angliában szabadalmat is nyert.

Az ibolyaszínt csakhamar a többi anilinszinek előállítása követte; *Hoffmann* Londonban anilin-vörös, *Delaire* és *Girard* anilinkék színt készítenek. A számtalan kísérlet mindig több és több szín-árnyalatot hozott létre, s még mindig újabbakat fődöznek fel. Eddig ismeretesek a *rosein* vagy *fuchsin* (előbb *Magenta*- és *Solferino*-vörös), *cérise*

**

és több más *vörös*; azután többféle átmenet a vörösből a kék színbe, *lila, pensée* vagy *parme* és *indissin*; *kék, bleu de lumière, bleu de Lyon*; *zöld és sárga* többféle változatban, s végre szép *fekete* színt is sikerült előállítani.

Az anilin-színek rendkívül nagy előnyökkel dicsekednek. A ruhafestő, nyomtató stb. a legrövidebb idő alatt s a legnagyobb biztonsággal színezheti a kelméket, még pedig oly egyszerű módon, hogy ehhez épen nem kívánatik valami nagy technikai készség. Ehhez járul még a színek szépségének és élénkségének oly *tartóssága*, a minővel azelőtt soha sem bírtak.

Ezért keltett az ipar terén oly nagy figyelmet az anilin, melynek előállítása most már százazreket hoz forgalomba. És számtalan ehhez hasonló példát találunk az életben, melyek mind arról győznek meg minket: mily végtelen jelentőséggel bír a természet-tudományok legfontosabbika, a vegytan, a mindennapi élet viszonyai közt.

Állítsuk tehát még egyszer röviden egymás mellé az anilin-szín készítésének fokozatait. Itt van legelőször a sötét *kőszén*, mely hasonlíthatatlanul öregebb mint az ember-nem, s mely ezredéves sirjából napfényre hozatik, hogy a mostani világnak többféle hasznot hajtson. Belőle fejlődik először, és pedig az általa kifejtett erő, a tűz melege következtében a ragyogó fényvel égő *légszész*, továbbá egy *vizenyős* s egy *gyántás* folyadék, végre még egy szilárd test, mely mind a négy szülött közül legtöbbit hasonlít anyjára, — ezen test a *koks*.

Már magának a *kőszénnek* ezen első átalakulása csodálattal képes minket eltölteni, hát még ha a *kőszénkátrány* alakzatait tekintjük! E kellemetlen szagu, sötétbarna folyadékból lesz a vizeszta, bár nem kedves illatu, de a kátrányéhoz épen nem hasonló *benzin*. És, oh csodálatos! ebből ismét finom, sajátságos és erős illatu *olaj* származik, melyből ujjalag lényegesen más, fűszeres illatu folyadék készíttetik, s ez végre szilárd, aranyfényes jegecekké alakul. Mindezen átalakulások az ismert két elem, az *éleny* és *kőneny* változatos elvonása vagy hozzáadása folytán történnék.

Ha egy darab *kőszén* e pompás színek mellé teszünk, nem kell e bámulnunk az emberi lélek találékonyságát, mely e fekete anyagot oly gyönyörű színekké képes átala-

kitani?! — mely képes a rég kihamvadt élet maradványaiból szépséget és színpompát büvölni elő!

Azonban az emberi ész találmányai mellett, — melyek gyakran számtalan szövevényes kísérletek után sikerülve úgy tűnnek föl, mint tapogatózás a sötétben, — mily nagy, mily főséges a természet alkotása! a legegyszerűbb módon, a legegyszerűbb eszközök által, a napfény, meleg és eső behatása folytán a legcsekélyebb helyen ezer növény-sarj jő létre, melyek a legváltozatosabb s a legszebb színekkel ékítvék föl. És, lássák önök, kedves olvasónőim, ha a virágok természetes színanyagát s a mesterséges színekkel való közös eredetét vizsgáljuk, az értelmes természetbuvár azon föltevésre jut, hogy az összes növényvilág színpompája nem egyéb, — mint nagyszerű anilinszín-gyártás az örök természet titkos műhelyében.

Egy fontos felfedezés.

Minden gazdasszony ismeri a tojás becsét és különféle használatát, s télen is mint rendes étket szeretné a tojást az asztalra tenni, ha oly olcsón juthatna hozzá, mint nyáron. Azt szokták mondani, hogy egy tojás felér $\frac{1}{4}$ font hússal; ezen állítás azonban alaptalan. Többféle kísérletek és vizsgálatok után bebizonyult, hogy 14—15 tojásnak csak annyi tápereje van, mint egy font jó marhahúsnak, csont és faggyú nélkül.

A tojás tavaszkor és nyár elején legolcsóbb, mert ekkor tojnak a tyúkok leginkább, vagy épen *csak akkor* tojnak, és így legalább 5—6 hóig haszon nélkül kell őket tartani. Sok gondos gazdasszony természetesen azt hívé, hogy tyúkjai télen a zord hideg idő miatt nem látják el konyháját tojással, s az által gondoltak a bajon segíthetni, ha a baromfi számára fűthető ólakat építtetnek. de nemsokára be kellett látniok, hogy csalódtak, mert azért nem kaptak több tojást, bármi jól tartották is tyúkjákat, melyek egy ideig rendesen tojtak, aztán megszűntek.

A tudományok végre sikerült különféle kísérletek által e rejtvényt megfejteni, a tyúkoknak tudniuk — szervezetöknek megfelelőleg — a növényi mellett *húseledel* is kell. Nyáron eleget találunk ebből is, különféle bogarakat, férgeket, rovarokat emésztvén fel saját és gazdájuk hasznára, — télen ellenben csupán az emberi kéz által nyújtott magból álló eledelre vannak utalva, és e szerint egy bizonyos tekintetben a legbővebb mag-eledel mellett is koplalnak, és így hát megszűnik magától a tojástermesztés. Különféle kísérletek által végre e helyes eredményre jutottak:

Oly tyúk, mely a közönséges etetés mellett

éven át alig 100 tojást tojt, egész 300-ra ment midőn a mageledel mellett hússal is tartották.

E szerint ajánljuk gondos gazdasszonyainknak, hogy tyúkjaik számára a húshulladékot, legyen az nyers vagy főtt, a konyhában összegyűjtessék; a hol mézarszék van, igen olcsón kaphatni mindenféle hulladékot, melyet a baromfinak lehet adni; azonkívül lehet a tyúkok számára különösen rovarokat tenyészteni. E célra mintegy arasznyi gödröt ásatunk az udvar valamely zugában, abba szalmát, húshulladékot, s ha épen találkozik, valami állathulladékot tétetünk, annak hiányában pedig marhavért, mit a vágóhídon néhány krajczárért csöbörszámra kaphatunk, — és aztán takartassuk be szalmával és földdel, és tétessünk reá holmi galyat, hogy a tyúkok időnek előtte fel ne kaparják; 7—8 nap mulva számtalan rovar tenyész e fészekben; akkor el kell vétetni a galyat, és az egész tyúksereg egy hétig is kapargál, eszik és mulat e helyen. Ily rovarfészket mindig készen lehet tartani, hogy ha az egyik elfogy, a másik már készen legyen; és így tarthatjuk jól szép, kedves, tojást hozó tyúkjainkat természetök és szervezetük igényeinek megfelelőleg igen csekély költséggel, mert ha húst vagy rovarokat kapnak, igen csekély mageledel kell nekik.

Havi teendők.

E hóban már lehet piszkét *gőzben főzni*, valamint a hó közepén szentiványi almát, árpával érő körtét, a hó végével pedig cseresnyét.

Ezeket először mind meg kell vizsgálni: vajjon a szemek nem ütődöttek, törődöttek-e? — azután arra rendelt tiszta üvegekbe sorban rakjuk be a nagyobb gyümölcsöt, a kisebbek berakásánál csendesesen rázogassuk az üveget, hogy így ez mindenütt meg legyen töltve. A piszkéhez nem kell cukor, hanem a többihez igen.

Ha egészen biztosak akarunk lenni, hogy gőzbenfőttünk el ne romolják, akkor hat üvegre tizenkét lat cukrot főzzünk fel egy kevés vízzel, egész addig, míg jó sűrű lesz, és ezt aztán egyformán felosztva töltjük az üvegekben levő gyümölcs tetejére; azután az üvegeket vízbe mártott hólyaggal erősen leszoritva, kössük be tiszta ruhával, s most rakjuk bele az üstbe, de kerítsük körül szalmával, hogy az üvegek egymáshoz ne érjenek. A víz, a melybe rakjuk,

hideg legyen, és mikor ez a víz már melegszik, nagyon kell ügyelni, hogy fel ne forrjon, csak addig, míg az üst szélén gyöngyöket vet. Ekkor az üstöt vegyük le a tüzről s az üvegeket hagyjuk benne, míg csak a víz ki nem hül; most törülgessük meg és négy napig hadd álljanak. — Négy nap mulva akár a kemenczében kenyérsütés után, akár a tűzhely sütőjében — mikor már nem nagyon meleg — deszkákra helyezve rakjuk be az üvegeket, a után pedig száraz, hűvös helyen kell tartani.

Ebben a hóban lehet már hasznos házi-szereknek *orvosfüveket* is gyűjteni, mint például bodza-virágot, széki-füvet, zsályát, citromfüvet, mezei csombort, pemetefüvet, rozsvirágot; — ezeket mind hűvösön kell megszáritani és aztán zacskókban felfüggesztve eltenni.

A fiatal borjaknak most már lehet a száraz takarmány közé zöldet is vegyíteni, hogy úgy lassankint hozzá szokhassanak; e hó végével már a legelőre lehet őket hajtani, de csak úgy, ha valóban van ott mit enniök. Ha azt akarjuk, hogy a borjak szépek és nagyok legyenek, adjunk nekik még most is mindennap reggel egy marék zabot, este pedig egy darab sós kenyeret; legyen gondunk rá, hogy mindig száraz aljazójuk legyen, és tartassuk tisztán. Ily bánásmód mellett az egyéves borju oly nagy és erős lesz, mint a roszul tartott két-hároméves korában, s gazdagon jutalmaz meg a ráfordított gondért és költségért.

A *sertések* sok mindenféle rovar és egyéb gazt falnak fel a mezőn; ez gyakran megárt nekik, — jó tehát, ha minden hóban egyszer dárdany-port (antimonium crudum) kapnak, mit minden gyógyszerárban, vagy fűszerárusnál is kaphatni.

A *libák* fölötté szenvednek most a legyek és egyéb apró rovarok által, mi annyira elveszi erejüket, hogy végre odatesznek; egy neme az apró legyeknek a füleikbe buvik, — ennek meggátlása végett olajjal, vagy még jobb, kátránnyal kell a fül környékét megkenni; nagyon hasznos nekik, ha eledelök közé egy kis sót vegyítünk, ez megóvja őket sok bajtól.

Vörös Eszter.

OLVASÓ-ASZTAL.

A nők hivatása.

Az egyéni jellemre való befolyásról.

Az egyéni jellem fontossága oly tárgy, mely nem vonja eléggé magára az egyesek és az általánosság figyelmét, s mégis épen az a hatalomra nézve, mely által befolyást nyerünk, a mi a gyökér a fának, a lélek a testnek.

Azonban kétes dolog: ismeri-e valaki közülünk mindazon számtalan apró ereket, melyekre ezen, mindent előző befolyás szétágazik. Egy futó tekintet a társadalomra némileg képessé teend ezt megítélhetni.

Vannak emberek, kik csupán egyéni jellemök ereje által mindazokat, kik velök érintkezésbe jönnek, bölcsőbbé, jobbá és magasztosabbá tenni látszanak. Ellenben mások úgy állnak a társaság közepett, melyben helyet foglalnak, mint egy erkölcsi *upas*, a légkört, mely őket környezi, megmérgezővén, úgy hogy semmi erény nem közeledhetik veszély nélkül árnyukhoz, életökhöz.

Vannak bizonyos családi erények, melyek az örökösökre szállnak ösi birtok gyanánt és vannak szintén bűnök is, melyeknek öröklése alig egyenlítődik ki a velök örökölt földi javak által. Vannak családok, melyek sok nemzedéken át bizonyos sajátosságos tulajdonokat megtartanak természetökben és jellemökben.

A Cato-család ivadékai mind komoly, becsületes, meghajthatlan emberek, a Guisek büszkék, gögös kedélyűek voltak, ámbár ellentállhatlan, kecses, megnyerő magaviselettel és modorral bírtak. — Ama befolyást látjuk, érezzük, melyet magasztos és hatalmas szellemű emberek századjokra és a társadalomra gyakoroltak és gyakorolnak; ép ily befolyást gyakorol minden egyes férfi és minden egyes nő a maga körében bármily korlátolt legyen is az — ámbár ezt nehéz észrevenni; a medrében nyíltan tova gördülő folyó erejét könnyű kiszámítani; a tenger felszine alatti folyó ereje el van rejtve, de azért létele és ereje nemkevésbé tevékeny.

Ezen igazság a lelkismeretes ember előtt majdnem egészen parlagon maradt. Az egyes jellemek javítását csupán egyéni érdekekkel bíró dolognak tekintik, csupán mint

saját személyünk, vagy legfeljebb legközelebbi rokonaink iránti kötelességet, de ez fölötté korlátolt nézet ily messzire terjedő tárgyról. Az önmivelődés oly kötelesség, melylyel nem csak önmagunknak és családjunknak tartozunk, de az egész emberiségnek is; ez az emberi szeretet legjobb és leginkább gyümölcsöző gyakorlata. Az önszeretetre nézve nem épen hizelgő, ha azt kell hallaniok, hogy a világ-javítás helyett, melylyel mai nap annyian foglalkoznak, sokkal nagyobb és fontosabb szolgálatot tesznek, ha a *javitást* önmagukon kezdik.

„Ha minden ember csak egyet javít meg, valamennyien jobbak lesznek,“ — így szól egy régi és bölcs közmondás.

Tekintsük meg e tárgyat most közelebbről. Az ember, ki természeténél fogva tömegben élő társas teremtés, most még inkább olyanná válik. A nagyszerű vállalatok, a napirenden levő hatalmas mozgalmak, melyek csak sokaknak egyesült akarat-ereje által kivihetők, a gondolat egyéniségének és az egyéni felelősség tudatának szétrombolására szolgálnak. Ez okvetlenül hat a jellem alapjára. De ha azon elv áll, hogy a tömeget nem kell a rosszban követni, úgy az is áll, hogy még a jóban sem szabad a tömeget követnünk, ha ezzel saját, különös kötelmeink elhanyagolása van összekötve.

Legelső föltétlen és legfontosabb kötelmünk: saját jellemünk javítása; nehogy a nyilvános jótékonyság, személyes önzés, — a nyilvános erély, személyes lanyhaság által kisebbitessék meg, — nehogy a világ dicséretét személyes és házi boldogságunk rovására vásároljuk meg. E tekintetben sokféle bizonyítékot láthatunk az életben.

A személyes jellem nagy befolyásának fontosságát nem lehet eléggé a lélekbe iktatni; de fölötté szükséges, hogy ez leginkább a *nők* lelkébe legyen vésve, mert ezeknek egyéni jelleme természetesen befolyást gyakorol gyermekeik jellemére. Már pedig mily nagy fontosságú az, hogy a férfiak pályájokra oly egyéni jellemmel lépjenek, mely iránt bizalommal viseltünk, s mely a kisértés ellen biztosít!

És ily jellem képezése leginkább az anyától függ, s legfőképen az ő személyes jellemétől és az ő elveitől.

Az anya jelleme nagyobb hatást gyakorol gyermekeire, mint az atyáé, mert amaz minden időben inkább ki van téve észlelésöknek. Ezen fiatal de fölötté *éles szemű* észlelők számára nehéz feladat, hogy amaz elveket, melyek atyjok politikai véleményeit vezénylik, s magaviseletét politikai vagy kereskedelmi tekintetben megértsék, indokait felfogják; de anyjokat láthatják, észlelhetik a nevelésnél, a cselédekkeli bánásmódnál, s a belső háztartás számtalan apró részleteinél, s így tanulják becsülni és példáját követni. Az anya elvei, legyenek azok gyöngék vagy szigoruk, álljanak magas vagy alacsony morális fokon, észrevétlenül a gyermekek elveivé válnak s jövő életök kötelmeinél és hivatásbeli dolgaiknál irányadók lesznek. Nem egy anya lenne kellemetlenül meglepve, ha tudná, mily helyes elmével látják át a gyermekek az ő indokait, ellenmondásait, stb., azokat megjegyezve és összegyűjtve. — Ezen igazság észrevételére a szülők részéről a gyermeki természetnek bővebb ismerése igényeltetik, mint a milyennel a szülők általánvéve bírnak.

Mily helyes, mily végtelen szükségés hát, hogy a nő nevelésében lelkismeretes gond irányuljon a felvilágosításra, hogy oly elvekkel fogjon nehéz feladatának teljesítéséhez, melyek csak éberséget, nem pedig javítást igényelnek, s oly egyéni jellemmel, mely csak jó hatást gyakorolhat a gyermekekre.

Azon tulajdonok, melyekkel a jellemnek birnia kell, hogy másokra jóltevő befolyást gyakorolhasson, ezek: szilárdság, egyszerűség, szívjóság és szeretet.

A jellemzilárdság alatt értem a tett és az elvek, az eszme és a kivitel közti összhangzást.

Ezen tulajdon hiánya gyakran hibául rovatik fel nemünknek és pedig joggal; de méltán rónak-e meg érte? . . .

A nők meleg szívvel, ingerlékeny idegekkel bírnak, s a nőnevelési rendszerekben mégis oly kevés van, — mint láttuk, — mi arra szolgálna, hogy nagyobb szerű, magasabb és önfeláldozó cselekvésre ösztönző elveket véshetnének lelkünkbe. Ily elvek nélkül pedig nem létezhetik az eszme és a kivitel közt összhangzás, — e nélkül meg nincs jóltevő befolyás.

A különös baj, mely ezen összhangzás hiányából ered, a bizalom és hit hiánya.

Ezt érezzük a közönséges világgali köz-

lekedésünkben. Ingadozó jellemű egyénekkeli érintkezésünkben úgy vagyunk, mint a tengerész a nyílt tengeren iránytű nélkül.

Másrészt a szilárdjellemű egyénekkeli közlekedésünk által bizonyos kedély-nyugalmat nyerünk, mely különösen elősegíti a boldogságot és az erényt. Ez hasonló ama hatáshoz, melyet valami megváltozhatlan igazság felismerése előidézett, s mely épen az ellentét hatalma miatt tetszik kellemesnek ez annyira változékony világ lakói előtt. Ez a morális nyugalom.

Ezen neme a morális nyugalomnak különösen a gyermekek számára előnyös, mert tágas tért enged benső erkölcsi tulajdonaik és tehetségeik kifejlődésének, mert kiüzi kedélyeikből ama chaosz-szerű zavart, melybe őket ingadozó jellemű egyénektől függőségek dönti.

De ez még más fontosabb tekintetben is előnyös számukra, — előkészítvén őket az erény iránti hitre, a mások iránti bizalomra, melyet könnyen az erény iránti tiszteletté lehet átváltoztatni.

Teljes lehetetlenség, hogy a kormányzottak erkölcsi fogalmai világosak legyenek, ha a kormányzó erkölcsi rendszere nem világos. Ha morális felfogási tehetségről szölok, nem értem alatta, hogy a gyermekek a szó szoros értelmében az ingadozó jellemet morális szempontból tudnák felfogni; hanem ezen ingatagság mégis megzavarja jóllétöket. Az emberi természet ép oly ér-ző-tehetséggel bír a morális rend iránt, mint az anyagi arány iránt, s a morális rend hiánya ép oly kellemetlen érzést okoz a léleknek, mint az anyagi arány hiánya az érzékeknek. Ily kellemetlen állapotban vannak azon gyermekek, habár nem tudják kifejezni, — kik következetlen, ingadozó jellemű emberek, azaz olyanok vezénylete alatt állnak, kiknek cselekvényeit csupán az érzelem, legyen az jó vagy rossz, a szeszély vagy pillanatnyi indulat indokolja, s hogy ez a gyermeknek árt, azt bárki beláthatja. De ha csak pillanatnyi jóllétök szenvedne, ez nem lenne a legnagyobb baj, — de ez által jellemök károsul a jövőre nézve. Megszűnik a bizalom; pedig tudjuk, hogy bizalom a hitnek gyökere, — de ha a gyökeret szétzuzzuk, hogy viruljon a növény?

Tán azt jegyezhetnők meg itt, hogy ez a hatás a gyermeknél ahhoz hasonló, melyet a világgali hosszú közlekedés az emberre

gyakorol; csakhogy a hatás a különböző szellemi tulajdonokhoz képest szintén különböző. A gyermek unatkozik, a nélkül, hogy unalmának okát ismerné; a férfi unatkozik, s e kellemetlen állapotot az emberi erénybeni általános kétkedések által akarja elüzni, s minden cselekedet kutfőjét az önzésben keresi. Ily módon oly elvet szeretne teremteni, mely az ohajtott állandósággal bírna, de melyet hasztalan igyekszik megelni, mert — a mint tudjuk — a morális állandóság iránti szeretetünk épen olyan nagy, mint az anyagi változatosság iránt. Ez ismét lényünk rejtélyeinek egyike.

A hatás ép olyan a gyermekre, mint az emberre, — többé nem tisztel és nem hisz; s ennek vége a leglealázóbb helyzet egyike — minden önálló erény, nagylelkűség és szeretet megtagadása. Ily állapotba helyeztetnek hát a gyermekek szülők ingatagsága által, azaz ezen fiatal ártatlan lények oly helyzetbe jutnak erkölcsi és szellemi tekintetben, melyet szerencsétlenségnek tekintünk még akkor is, ha ez az önző és rideg világgali közlekedés eredménye. S így lépnek aztán életbe, előkészítve a bűnre minden alakjaiban és a szívet kiaszaló kétkedési vágy minden irányzataival.

Hogy viselhetik el a szülők e roppant felelősséget? . . .

Oly fölötte megható van a gyermekek egyszerű hitében, — tökéletes függőségökben, készségökben, melylyel azoknak tökélyében biznak, kikhél oltalmat keresnek; — s valóban a szentségtöréshez hasonló az, ha ezen hitet megcsalják, ezen függőséget megintják.

A következő fejezetben bővebben szólunk ez elvek becséről és fontosságáról, mint a személyes jellemre való befolyásnak tényezőiről.

A kis kert.

Ebben a kis kertben
Esküvél szerelmet,
Holdvilágos este
Csalogánydal mellett.

Ezer virág nyilott
Minden lombon, ágon . . .
Nem lehetett szebb hely
A kerek-világon.

A susogó lomb közt
Dalos kis madárka,
Ki édes zengéssel
Jövedeled várta.

Ez volt szerelmünknek
Boldog édenkertje,
Áldást-hozó angyal
Voltál akkor benne.

Most a rózsza helyén
Dudva, csalán nő fel,
Kövér lapu mérköz
Az esti szellővel.

Rémes dalát itt-ott
A varju károgja,
Mintha készen várna
Valami gyásztorra.

Vén bagoly hunyorgat
Fenn a kémény mellett,
S megvetően nézi
Az elpusztult kertet.

A lehullott galy közt
Sima kigyó tévelyg
Fölismerlek benne
Szép kedvesem téged!

B. Pongrátz Emil.

Egy a tizenhárom közül.

— Történeti beszély. —

Beniczky Irmától.

— Oh kérem, kedves komasszony, tegye el azt a kártyát! Lássá, én úgy is kissé babonás vagyok, és ha valami rosztat találna jövendőlni, azt nem tudnám többé elfelejteni; jöjjon, a minék jönie kell, de előre nem akarom tudni.

Az ifju anya e szavakkal kis fiacskája bölcsőjére hajolt, melynek tulsó oldalán egy agg nő állt, hosszú, száraz ujjai közt egy csomag kopott kártyát forgatva. Magas alakját kissé meggörnyitette az évek sulya, fekete szemeiben azonban oly élénk ifju tűz lobogott, mely különös ellentétben állt halvány, redős arczával és hófehér hajával.

— De hát én akarom tudni, mi rejlik a jövőnek leple alatt kis keresztfiám számára; ha ön nem akarja hallani, majd otthon magam vetek kártyát, de hogy ezt tehessem, a kis Józsefnek feje alá teszszük a kártyát, — mikor felébred, akkor én megvegyitem, komasszonyom pedig megemeli. Ez ellen csak nem lesz kifogása?

Az ifju anya nem örömet egyezett bele, s elfordult, midőn az agg nő a kártyát, melyeken mindenféle mystikus jegyek és ábrák valának láthatók, a nyugodtan alvó gyermek feje alá tette.

— Úgy ni! — mondá aztán, — most még egy keveset leülünk beszélgetni, míg a kis fiu felébred, aztán hazamegyek.

De a kis Józsika nem sokáig engedé anyját beszélgetni, hatalmas kiáltással felébredt, kövér kis kezecskéivel hadonázva.

Az ifju nő felvette a gyermeket, s a keresztanya gyorsan huzta ki a kártyát párnája alól, rálehelte s odatartá az anyának.

— Most emelje meg gyorsan, komasszony! Mig meleg, aztán hazasietek.

Az anya vonakodva emelé meg a kártyát, s midőn le akarja tenni, kezéből, mely majdnem remegett, egy kiesett; tők-alsó volt.

— Ugy-e hogy mondtam! — kiáltá az öreg asszony élénken, — katona lesz belőle! komámasszony, katona lesz és nagy úr!

Besztercebánya (Zólyommezgyében) jelenleg is igen kicsi, igen ódonszerű, csendes városka, és ez vala sokkal nagyobb mérvben 1804-ben is. A torony órája oly ünnepélyes hangon üt el az esti kilenczet, kivált téli időben, mint másutt az éjfél. Az utcák csendesek, sötétek és elhagyottak voltak. Az „alsó-utca“ egyik emeletes házának négy ablaka volt még kivilágítva; földszint igen egyszerűen butorozott, de rendes és tiszta szobában ült egy ifju anya, nyugtalanul alvó gyermekét ringatva ölében; az emeletén cainos, több kényelemmel ellátott szobában fekete bőrrel bevont karszékben ül egy agg nő, előtte az asztalon kártya van kirakva, erős sasorrán ezüstbe foglalt szemüveg ül, két viaszgyertya, nehéz ezüsttartóban áll az asztalon, figyelemmel nézi a három sorban előtte fekvő kártyát, hol az egyik, hol a másik sorban takar le egy lapot a még kezében lévő kártyával. Midőn mind elfogyott, egymásután felszedi a letakart kártyákat s külön rakja le félkörben.

— Különös, különös! — mondá fejét csóválva, — már harmadszor rakom ki a kártyát, s mindig ugyanazon eredménnyel; ezt sehogysem értem.

Itt a tők- király, mellette kard — katona, valami előkelő tiszt — keresztfiám, ime mindig közelében van; katona lesz abbóla gyerekből, az bizonyos. — Itt a keresztülszúrt szív mellett hő szerelem; szegény fiú! boldogtalan lesz az első szerelmében — aztán majd nagy út — távolság — idegen országban fog időzni — tiszteletben állandó — emelkedik — de mi ez? — virág, rózsza, sírdombon! és József lángoló szive — boldog szerelem — hm! akkor már nem lesz fiatal ökelme, mert ez a kártya igen távol van a bölcsőtől; de ez, vajjon hogy értelmezzem ezt, szent Isten! Itt a legmagasabb tisztelet, szerencse, az arany-kereszt magas rangot jelent — de borús felhők veszik körül — József csillaga elborul — magas rang, köztisztelet, boldogság és — és — bitófa — hatalmas Isten, hogy illik az össze?! . . .

* * *

Év mult el év után; mindenik hozott jót és rosszat; a kis csecsemőből, kinek bölcsője felett egy

keresztanya a jövő leplének egy redőjét felhajtani igyekezett vala, most deli ifju lett, fényes kard csörög oldalán, lángoló szív dobog keblében, szerelmi ábránd és a dicsvágy fényes álmai töltik el lelkét; a sors számos év mulva visszahozta őt szülőhelyének közelébe. Akkor főhadnagy volt már a „Bakonyi“ című magyargyalogezredben, melynek toborzó-kerületéhez tartozott Zólyommezgye is, L . . . főhadnagy pedig a toborzócsapat parancsnoka volt.

Anyja ekkor már rég a sirban nyugodott, úgy mint S . . . tanácsosné is, kit egykor meglestünk, midőn kis keresztfiának jövőjét a tavaszi napégyen estéjén a kártyától tudakolá.

„A keresztülszúrt szív mellett hő szerelem.“ S valóban L . . . főhadnagy szívébe mélyen befűródött Amor nyila; szerelme ábrándos vala és hő, de boldog-e?

Gyönyörű nyári éjnek félhomályában járkált Pirokska, az alispány egyetlen leánya az ódonszerű kastély kertjében. Csendesen, nesztelenül nyílt meg egy félreeső utcára vezető alacsony ajtó, s rajta deli férfi-alak fehér köpenybe burkolva lépett be; körültekintvén, észrevette a távolban tovalebegő hölgyet, gyorsan eléje sietett, s az út kanyarulatánál, egy óriási szomorú-nyirfa alatt találkozott vele. A hölgy nem sikoltott fel, a magas fehér alakot megpillantván, mely éjjeli rémként hirtelen jelent meg szemei előtt; némán szorított vele kezét, s mindakettő leült a fa alatti padra.

Egy ideig mély esend uralkodott, úgy hogy a két fiatal szívnek heves dobogását lehetett hallani. Pirokska nagy fekete szemei méla búval tekintének a mellette ülőre, ki gyöngéd hófehér kezét az övében tartá.

— Piroskám! — szóla végre a férfi, feléje fordulva, — szóltál-e szülőiddel, a mint megigéréd? Remélhetek-e?

— Remény! Mondj le róla, Józsi; számunkra nincs remény e földön; szülőim hallani sem akarják, hogy én valaha a tied legyek.

— Hát te? Pirokska! te enyém lennél-e, ha a világ előitéletei nem emelnének válaszfalat közöttünk? Tekints az égre, az örök csillagokra, tedd ide kezdet dobogó szívemre, — és most mondd őszintén, mintha Isten trónja előtt állnál; felelj kérdésekre: Ha te független lennél és szabad, és én mint szegény vagyon s rang nélküli ifju, szivedet megnyertem volna, lemondanál-e érttem a nagyvilágban életről, le annak élveit, — a kényelem-, fényüzés-, szóval mindenről, mihez születésed óta szokva valál; lennél-e enyém, hiven megosztva velem munkámat, a nyomort, a nélkülözést? Felelj! de feleleted igaz, őszinte legyen!

A fiatal ember e szavaknál felemelkedett, hangja oly szívreható, oly ünnepélyes volt, a leány szinte remegett lángoló szemeinek tekintetétől, kezeit hullámzó keblére szorítva, egy ideig némán állt előtte.

— Én nem tudok kérdésedre felelni, József, úgy, a mint te óhajtod, — mondá végre bizony-

talán hangon, — ha szívem sugallatát, felhevült képzeletem vágyát, lázongó érzelmemet követném csupán, habozás nélkül mondanám: Igen! — de én ismerem természetemet, lelkütemet, én nem vagyok képes csupán csak az érzelemnek élni, a szerelem nem tölti be egész lényemet, és ha minderről, a mit életkelléknek tekinteni születésem óta szokva vagyok, le kellene mondanom, tán nem lennék boldog veled sem, s én szeretlek, József! szeretlek, a mint csak szívem szeretni tud. Ha a sors egyenlő viszonyok közt hozott volna össze velem, ha szülőim beleegyezését megnyerhetni reményem lehetne, hű maradnék hozzád éveken át, bármily távol lennél tőlem; jó nőd lennék, s boldognak érezném magam házi körömben, de nem bírok elég lelki erővel, hogy a világot megvetve, csupán szívemet követném.

— Köszönöm! — szólt József, sajtáságos tompa, repedt harang fájdalmasan rezgő hangjához hasonló hangon.

— Igazat kértem, s igazat hallottam; ne remegj, Piroska! férfi vagyok, lelkem erős, én sokat elbírok. Szerető szívem szép álmait! Isten veletek! Szeretlek, s szeretnélek, ha szegényen, elhagyottan, koldulva találnálak az utcán; szeretnélek, ha értted a bűn örvényébe kellene leszállnom; szeretnélek, ha kezdet embertársad vérébe mártottad volna; szeretnélek, ha királyné, — szeretnélek, ha a legutolsó rongyszédő leánya lennél — De hagyjuk azt! Álom volt; felébredtem, most következik a rideg való. Ma kaptam rendeletet az ezred parancsnokságától, hogy egy másik tisztársam által fel leszek váltva — ha akarom — ki beteges, s inkább szeretne Magyarhonban maradni, mint Olaszországba menni, hova ezredem egy hónap lefolyta alatt induland.

Halk sikoltás lebbent el Piroska ajkairól e szavak hallatára, könyezve hajta fejét József keblére, ki őt hevesen, szenvedélyesen szorította szívére.

— Ez hát utolsó találkozásunk? — kérde Piroska remegő hangon, könyözött arcát felemelve.

— Utolsó, édesem; én tudtam azt jól, hogy szülőid nem engedik meg, hogy te a büszke, gazdag, nemes család egyetlen leánya egy szegény, polgári születésű hadfi nevévé légy; de azt nem tudtam, hogy — hogy — szerelmed nem hasonlít az enyémhez! de így kellett lennie; én nem kárhoztalak; áldjon meg az ég legjobb áldásával! légy boldog, s emlékezzél vissza kegyelettel szerelmünk boldog idejére; holnap utazom; hazámat, téged nem látva többé!

Egy heves ölelés, egy hosszú csók, halk zokogás, és a kis ajtó ismét megnyílt oly csendesesen, oly nesztelenül —

„Keresztülszúrt szív mellett — hő szerelem!”

L . . . őrnagy vig lakoma után, este hazafelé ballagott; az est oly szép, alanyhalég oly kellemes volt, s a hold méla fénye oly ábrándosan világított. Milano utcáin csak úgy zsi bongott a nép,

kiki sietett a nap bágyasztó heve után az üde esti léget élvezni. Az őrnagy sem érzett kedvet lakását felkeresni, de a vig tömeg közt sem talált má élvet. Gondolatokba merülve ment, ment tovább, míg végre azon vette magát észre, hogy a temetőbe jutott. Ünnepestes csend uralkodott a halottak birodalmában, a ciprusok sötétzöldje még inkább kitünteté a drága siremlékek hófehérségét, de L . . . lelkét bús gondolatok foglalták el, s mindig tovább ment, míg a temetőnek azon helyére jutott, hol az elhunytak nyughelyeit drága, aranyozott karrarai márvány helyett csak egyszerű fakeresztek jelölik.

L . . . őrnagy önkénytelen visszaemlékezett egy bizonyos éjre az R . . . i kastély kertjében, képzelete felemelé a multnak leplét, és élénk színekkel ecsetelé eléje azon képet, melyet sem idő, sem a világ élvei, sem új szerelem nem homályosíthattak el, nem moshaták el lelke mélyéből. Husz év gördült le azóta a multnak örvényébe, szöghaja őszbevegyült; sokat látott, tapasztalt, élvezett, szenvedett; hazáját és őt, ki szíve első szerelmének bálványa volt, csakugyan nem látta azon pillanat óta, melyben őt utoljára szívére szorítá, az első és utolsó csókot nyomva ajkaira. Oly élénk volt ez emlékezet, látni vélte maga előtt a remegő alakot, érzé puha hókarjait nyaka köré fonva, érzé ajkainak forró érintését, látta fekete, könnyben uszó szeméinek búcupillantását, hallá szívreható, fájdalmas zokogását, oly élénken, oly tisztán, szinte összerendezte; levette fővegét s végig simított homlokán, megdörzsölé szeméit, el akarván űzni a képzelet-szötte képeket. Hasztalan; a zokogás füleiben hangzott, oly fájdalmasan, oly szívrehatóan; nem, ez nem lehet képzelet. Körültekintett, semmi lényt sem látott, semmi neszt sem hallott.

A teli hold sajtáságos fényt árasztott a néma sirhantokra; csalogányok panaszlák szerelmi vágyaikat méla dalokban a sűrű ciprusok közt, s a szerelmes dalba ismét halk zokogás vegyült. L . . . bátor férfi volt, de szíve mégis elszorult egy pillanatra, figyelmesen hallgatózott, honnan jön e hang, s óvatosan körültekintve, azon irányban indult, honnan, mint vélé, a zokogás hallatszott. Minél tovább haladt, annál tisztábban veheté ki a fájdalmas hangokat, itt már csak igen szerény fakeresztek jelölék a sírokat, néhol az is hiányzott, magas, buja fű fedé el félig a behorpadt hantokat, de amott van egy új sor, friss hantok emelkednek ott egymás mellett, s a legutolsón a legdrágább siremlék látható, melyet a szeretet a kedves halott fölé helyezhet; ott térdel egy gyermek az egyszerű fakó fejfára hajolva s forró könnyeivel áztatva a földet, mely a szívet takarja, kit a halál kegyetlen keze tőle elszakasztott, gyöngéd keblét vonagló, fájdalmas zokogás emeli.

L . . . nem habozott sokáig, halk léptekkel közeledett a sirhoz; a kis leány nem vevé észre közeledését. Gyöngéden tevé kezét vállára, szeretetteljes hangon szólítván meg őt:

— Ki nyugszik e hant alatt, édes gyermekem?

A kis leány nem ijedt meg, nem rezzent össze, nyugodtan emel fel fejét, könnyben uszó nagy fekete szemeknek bánatos tekintetét a szólóra irányozva, s kellemes csengő hangon mondá:

— Anyám nyugszik itt, rajta kívül senkim sincs e világon!

— De hát nem félsz itt maradni, egyedül, éjnek idején?

— Nem félek, uram, itt vagyok anyámnál, aztán nem is tudom, hova menjek, nincs hajlékom, se rokonom; anyám a kórházban halt meg, idegenek voltunk e városban.

L . . . nem gondolkozott soká, hogy mit kell tennie, kezét nyújtá a kis leánynak, mondván:

— Jer, édes gyermekem, én leszek barátod, gyámolod, gondoskodni fogok neveltetésedről; én is egyedül állok a világban, s ha egykor meghalok, tán te állsz koporsóm felett, néhány őszinte könyvet hullatva rá.

A kis leány mintegy 10—12 éves lehetett; L . . . megtartá szavát, nevelőintézetbe adá, s mindenkép igyekezett, hogy elvállalt kötelmeit teljesítse.

Mila szépen fejlődött lelkileg-testileg, s gyámtyjának nagy öröme volt benne ez ifjú lélek fejlődését gyöngéd figyelemmel követni. Hanem a sors nem hagyá őt sokáig közelében, ezrede egy távoli városba tétetett át, s L . . . még azonkívül valami ügygyel bízott meg, mely minden idejét igénybe vette. Négy év mult el a nélkül, hogy fogadott leányát látta volna, kivel azonban élénk levelezésben állt.

Végre, ütött azon óra is, melyben szabadságot vehetett, s azonnal utnak indult Milanóba, Milát meglátogatandó.

Alig vett magának annyi időt Milanóba érkezete után, hogy öltözetet váltson, türelmetlenül sietett a növeldebe, hol „kis leánya“ — mint ő nevezni szokta — lakott, meg akará őt lepni, azért nem irt neki semmit látogatásáról.

Midőn a növelde elfogadó-termébe lépett, ott egy gyönyörű, sugár természetű hajadont talált, ki a virágok rendezésével foglalkozott, dús hollófürtei félig eltakarák arcát, a mint a virágokra hajolt; a kardcsörgésre hirtelen hátraveté fürteit, s egyetlen tekintetét vetve a belépőre, örömsikoltással röpült eléje, keblére veté magát, forró csókot nyomott kezére, orcáira. L . . . valóban nem tudta, álmodik-e, vagy valami tündér üzi vele játékat; csak midőn a szép leány feltekintett hozzá azokkal a csodaszép fényes és mégis oly ábrándos szemekkel, midőn kedves, csengő hangja megszólalt, kérdeznén: nem ismeri-e többé, tán nem is szereti már a szegény Milát; csak akkor jutott eszébe, hogy az, kit ő négy évvel ezelőtt mint „kis leányt“ hagyott el, ez idő alatt gyönyörű hajadonná fejlődött; szép volt, mint a teljes rózsabimbó, melyet a hajnal pirosra csókola; — és a 45-éves férfi keblében, az atyai szeretettől nagyon is különböző érzés támadt. Kéthavi szabadságánkminden idejét Mila társaságában tölté, őta leggyöngédebb érzelmek bizonyítékaival halmozva

el, óhajtásait lesve s azonnal teljesítve. Mila gyermekies lelke hálaérzettel és őszinte hajlammal ragaszkodott jóltevőjéhez, mi azonban ép oly távol volt a szerelemtől, mint L . . . érzelmei az atyai szeretettől. Mindakettő csalódott érzelmeiket illetőleg. L . . . szabadságának ideje letelt. Elutazása előtti estén a kertben volt Milával, s midőn a közeli elválásról kezdett szólni, a leány elfordult s nehéz könyvek gördültek ki szemeiből.

— Miért nem lehetek én mindig közelében! — mondá zokogva.

— Hát örömet jönnél velem, Mila? Nem unád meg társaságomat?

— Nem, ez egyedüli óhajtásom! — felelé Mila élénken; a kéz, melyet L . . . tartá, ugy remegett, a szép szem oly esdőleg nézett rá, — könyfátyolon keresztül tört fényes napsugár. — L . . . ismét azt vélé, hogy ott áll a várkertben, ama nagy nyirfa alatt, hol Piroska szerelmi vallomása ifju szívét soha nem érzett mámorító kéjjel tölté el; mindenről megfeledkezve keblére voná a kedves leányt, forró csókot nyomván szüz ajkaira.

— Légy hát enyém, Mila! légy nőm; életem boldogításodnak leend szentelve.

Három hó mulva L . . . őrnagy ismét Milanóba készült egy barátja kíséretében, de ezuttal csak háromnap szabadságot vett, és e három nap lefolyta után magával vivé imádott szép ifju nejét, az árva Milát is.

„Rózsa, sirdombon — mellette lángoló szív!“

* * *

L . . . boldog napokat élt most, a sors gazdagon pótolá, a mit eddig elvont vala tőle; Mila jó nő vala, és midőn egy év mulva gyönyörű kis leánykát fektettek karjaiba, a boldog apa és férj a földi üdvnek tetőpontján állt.

A kis leány anyja képmása volt, ugyanazon élénk, üde színezetű arc, azon dagadozó, piros ajk és mámorító varázsszal bíró fekete szem. Csailádi boldogságukat nem zavará semmi vihar, mindenki tisztelé és becsülé a derék, egyenes szívű, becsületes jellemű férfit, kinek bensőbb barátjai közt első helyet foglalt Mészáros Lázár, ki utóbb magyar hadügyminiszter volt.

Ezalatt közeledett az 1848-ki katasztrófa. L . . . ekkor szintén visszatért honába, s egyike volt azoknak, kik minden erejüket a hon ügyének szentelék. Erdemei elismerésül gyorsan emelkedett fokról-fokra.

* * *

— Nézd csak Piroska — mondá N. ur, egy hirlappal kezében neje szobájába lépve — meny nyire vitte ez az L . . . ! most már tábornoknak nevezték ki.

Ugy hiszem, idevaló születésü? Nem ismered személyesen?

E kérdés minden czélzás nélkül volt mondva, vajjon miért borítá el a kissé elhizott, kissé megöregedett hölgy halvány arcát oly lángoló pir? . . .

— Ismerem őt — viszonzá kis szünet után —

ugy emlékezem, hogy többször láttam szülőim házánál estély, vagy lakoma alkalmával.

Ezzel vége szakadt a társalgásnak. N. ur nem volt igen bőbeszédű ember, nagyságos neje vas papucs alatt tartá polgári származásu férjét, ki egykor mint fiatal ember a szép Piroska kecsenek hódolt, de ugyanazon okból, mely miatt nem lehetett L . . . nejévé, N. urnak is le kellett mondanania azon szerencséről, imádoztja kezét magáénak mondhatni, habár szívét bírta is.

De az idő haladt és nem hozott oly kérőt, a milyenről Piroska szülői, és ő maga is álmodott, s midőn N. urat végzete ismét egykori imádoztja körébe hozta, mint tekintélyes tisztviselőt, — a régi szerelem már majdnem kiszáradt fája uj sarkakat hajtott, és az egykori szerelmesekből ha nem is fiatal, de uj házaspár lett

Piroska magára maradt, férje ott feledte a hirlapot, felvéve azt s ujra olvasá L . . . kineveztetését, s ott feledé szemeit az egykor oly kedves néven, ugy elmerengett rajta; a hosszú időköz eltűnt, mely a multat a jelentől elválasztá, lelke visszarpükt az emlékezet szárnyain . . . A kertben sétált, szép őszi est vala; kedvenc helyén, a nagy nyírfa alatti padra leülve, észrevette, hogy a fa fehér kérgébe neve van metszve — fris vágás volt — csak most kellett történnie — s léptek közeledtek — hirtelen megfordult — deli ifju állt előtte — szerelemtől lángoló szemekkel — és e szemeknek égető sugarai szive mélyéig hatottak — boldog óra! két ifju sziv első szerelmének vallomása! A kárpit legördül, uj kép áll szemei előtt — ismét ott állnak együtt a vén fa alatt, — szerelemtől dobogó kebelrel — vérző szívvvel — bucsura, végbucsurá jöttek ide — Isten veled szerelem, remény, boldogság! A nő összeresztent, ijedten tekintett fel — semmi sem volt, csak egy nehéz csepp, mely a papírra esett

Távol a magyarok táborának közelében, egy szerény kis falunak még szerényebb lelkészlakában ült egy boldog család a jó öreg lelkésszel, egyszerű estebéd mellett, ez ezüsthaju aggastyán elnökölt, vendégei nem engedék, hogy helyét másnak átengedje, jobbán ült egy bájos csillogó szemű ifju hölgy, mellette gyönyörű szép kis leány, balról egy erőteljes, bár nem fiatal magyar törzstiszt, boldogság sugárzott becsületes nyilt arcáról, valahányszor szemei neje és gyermeke tekintetével találkoztak, majdnem tulvilági édennek fénye világított belőlök.

A vacsora vége felé felemelkedett az aggastyán s teli töltve poharát gyöngyöző magyarátival, azt magasra emelé:

— Éljen a haza! — mondá tisztán csengő hangon — áldás minden fiára, ki szent ügyéért harczol, átok mindazokra, kik lelkök mélyében gonosz gondolatokat táplálnak!

Koczczintson, tábornok ur!

L . . . mélyen megindult hangon ismétlé a lelkész szavait, s utolsó cseppig ürité ki poharát,

s midőn, — tán kissé erősen — azt letette az asztalra, csengő hangot adva — kétfelé esett.

Ezen magában oly csekély, jelentéktelen esemény, e pillanatban mély benyomást tőn a kis társaságra, az ifju nő összeresztent, s mintha valami homályos sejtés vonult volna át lelkén, felkelt, odament férjéhez s kebelére simult.

Az esteli, melyhez oly derült, vig hangulatban ültek vala, komoran végződött, szorongatva, kellemetlenül érezték magukat, mintha valami rém foglalt volna helyet köztök, melyet nem láthatnak, de nyomasztó jelenlétét érzik.

* * *

Több kocsi állt meg a komor várnak kapuja előtt, nők szálltak ki, kisirt szemű halvány arcu nők, remegve, dobogó szívvvel várták, míg a kapu megnyílik, mely őket szeretteiktől távol tartja. Hosszu, szomorú napok, sok könyörgés után végre engedélyt nyertek férjeik meglátogatására. — Mennyire örültek ennek — szegények! — Végre megnyílt a csikorgó kapu félszárnya, a halvány csoport előmutatta jezeit a mogorva tisztnek, s aztán kiki férje czellájába — vagy börtönébe vezetett.

L . . . szomoruan ült az asztalnál és irt — ma irószközt is kaptak volt — nejének irt — hosszú, szeretetteljes levelet, midőn az ajtó megnyílt és Mila, kis leányával belépett. — Némán tarták egymást átölelve, a kis leány átkarolá atyja térdeit, kinek szive majd megszakadt fájdalomnak sulya alatt.

— Végre mégis kaptunk engedélyt téged meglátogathatni, — mondá Mila, miután felizgott érzelmei annyira csillapultak, hogy szólni tudott — ez jó jel, nemde Giuzeppe?

— Mindenesetre, kedvesem — viszonzá a férj, nejét és leányát ölébe vonva, édelgett, mosolygott a gyermekkel, hosszan, hosszan szemlélte szép nejének most oly halvány arcát, kisirt szemeit, simogatta fényes hollóhaját, ismét lehajolt gyermekéhez megcsókolta piros ajkait, hosszupillájú fekete szemeit — — — s míg ajka mosolygott, szívében szilaj fájdalom dult, lelke véres könyeket sirt.

Az óra oly gyorsan telt le — a börtönész tekintett az ajtón, válniok kellett. — L . . . forrón ölelé keblére nejét, gyermekét — élének minden boldogságát karjai közt tartá még ma — és holnap

— Holnap ismét eljövünk — suttogá Mila.

— Eljöttek? — ki mondá ezt nektek? — kérdé L . . . élénken, reménysugár czikázva át kétségbeesésének sötét éjjelén.

— Az auditor, ki a belépti jegyeket aláírta — midőn kérdeztük, szabad lesz-e holnap is bejönnünk, azt mondá, hogy igen — ezentul minden nap.

A börtönész kopogott.

— Isten veletek Mila, gyermekem! Viszontlátásra — de ha a Mindenhatónak ugy tetszenék, — hogy többé e földön ne lássuk egymást — —

Mila! emlékezzél rám, ki soha egy gondolattal sem bántottalak, te voltál életem boldogsága, lelkem üdve — rajtad kívül nem sirat meg engem senki; — ha az Isten úgy rendelte, hogy itt vége szakadjon életemnek — mint férfi tudtam élni — mint férfi tudok meghalni is. A haza anyja leendő árvaainknak, gyámolója özvegyeinknek, — neveld leányunkat úgy, hogy atyjának emlékét mindig tiszteletben tartsa.

— Oh Istenem, Giuzeppo! mit mondasz te! Miért beszélsz a halálról — hiszen holnap ismét együtt leszünk — suttogá Mila, egész testében remegve. — Léptek közeledtek; a főbörtönőr kíséretében egy gondosan fodrozott haju, feketébe öltözött férfi jött be, a nő és gyermek láttára kissé megdöbbsent, körülnézett a kis cellában, néhány közönyös kérdést intézett L . . . hez, aztán udvariasan meghajtva magát, bocsánatot kért a háborgatásért, s távozott.

Milának feltűnt a vizsga, figyelmes tekintet, melyet ez a fekete ur férje arcára, nyakára vetett — — — szegény! nem képzelheté, mily szüksége van ezen urnak férje arcvonásaival, nyakának alakjával megismerkednie!

Másnap reggel kilencz órakor megszólalt a lélekharang — rémület fogta el a város lakosait, szilaj kétségbeesés a szegény nőket, kik tegnap a viszontlátás reményével váltak el férjeiktől — — — tiz-, tizenegy-, tizenkét óra lett, és a lélekharang még mindig szólt, minden ütése viszhangzott a rémült nép lelkében Egy órakor csend lett, mindennek vége. — A nap elborult — Sötét lett — rövid tavasz, hó nyár után hosszú, hosszú rideg tél következett.

„A haza anyja lesz árvaainknak, gyámolója özvegyeinknek“ — e hittel, e reménnyel váltak el az élettől a vértanuk. — Mennyiben teljesült e reményök — — — azt nagyon jól tudjuk valamennyien.

Sokan, sokan találkoztak ugyan, kik a szép ifju özvegynek örömet gyámolói lettek volna, de ő visszaemlékezett férjének utolsó szavaira, érzé, hogy a névnek, melyet visel, mentnek kell maradnia a legcsékélyebb szennytól is. Találkoztak nagylelkű előkelő hölgyek, kik a vagyontalan, elhagyott özvegyet és szép gyermekét pártolásuk alá vették, de ez nem tarthatott örökké így, s mit tegyen, mihez fogjon ő ezen, számára idegen országban, melynek nyelvét sem ismeré?

Mila 22-éves volt, midőn férjétől, ki őt imádta, ki minden ohajtását teljesíté, őt minden kényelem mel környezte — elszakadt. Ő nem szerette férjét valami lángoló, mélyen gyökerező szenvedélyvel, hanem hiven ragaszkodott hozzá, szerette őt a háládatosságból eredő tiszta hajlammal, s ha élt vala, soha nem lett volna oka panaszra; de most magára hagyatva, s mindazon tulajdonokkal és szenvedélyekkel bírván, melyek a déli vérben fekszenek, azonkívül nem lévén hozzá szokva semmiféle komoly foglalkozáshoz, valóban szomorú jövőnek nézett eléje.

A világ, mely mindig igazságtalan ítéletben, nem bocsáthatá meg a szép ifju nőnek, hogy ismét mosolyogni tud, hogy özvegyi bánatja, gyásza nem tart örökké; — történt ez másokon is — kiknek férjei, atyai szintén a vértanuk halálával multak ki az életből, — de azok gazdagok, előkelők voltak, azokról nem mertek fenhangan szólni, — de a szegény Mila, kinek senkije sem volt — oh azt oly könnyű vala elítélni, kárhoztatni — hiszen senki sem szólalt fel mellette!

Besztercebányán élt ugyan még L . . . tábornoknak egy nővére, ki az ódon házban, ugyanazon szobában lakott, hol ő és fivére született vala. Ez megemlékezett fivére özvegyéről és árva leánykájáról, irt Milának, menhelyet ajánlva neki házában, ha szerény életmódjával meg tud egyezni, s nem veti meg szegény sógornője kenyerét, akkor szívesen megosztja azt vele.

Mila örömmel fogadta el ezen ajánlatot, épen nagyon jókor jött; kellemetlen helyzetben volt szegény, egy jószívű, előkelő hölgy házában tartózkodva, kinek férje őt szerelmével üldözte, s Milának nem volt elég erélye, komolysága, hogy őt határozottan visszautasítsa, és újra magára vona a világ kárhóztató ítéletét. Ezer örömmel ragadta meg tehát az alkalmat ezen körből egészen távozhatni, s azonnal utnak indult Besztercebányára; de fájdalom! — a finom körökhöz szokott, elkényeztetett hölgy sehogy sem tudott sógornőjével megegyezni, ki az egész városban ismeretes vala csodálatos szeszélyeiről, a fukar zsémbes aggszűz minden perczen érezteté Milával, hogy kegyelem kenyerét eszi.

Esetleg Besztercebányára jövén, meghallám, hogy L . . . özvegye, kit régebben ismertem és szerettem, — sógornőjénél lakik, azonnal siettem őt felkeresni. Midőn a kis, ódonszerűleg butorított szobába léptem, melyben ama sajátságos, nyomasztó, fojtó, tubák-illattal tulterhelt levegő uralkodott, mi — ha szabad mondanunk — a kérdésben álló tisztességes aggszűzhöz hasonló egyének tulajdonképeni eleme, mely nélkül tán élni sem tudnának, mint a hal víz nélkül, — midőn, mondom, a különben nagyon rendes, tiszta szobába léptem, Mila örömsikoltással borult nyakamba, de a kedves „házikisasszony“ nem hagyott magunkra egy perczig sem. Engem fölötte érdekelt ez ódon ház; az alkalmat felhasználva, igyekeztem az öreg kisasszony kegyét megnyerni, mi nagyon is sikerült, úgy hogy uzsonnára meghitt, s miután kedélyét a jó meleg kávé — a különben is hó nyári délutánon — kissé felmelegítette, elbeszélé nekünk fivére ifjuságának és gyermekkorának történetét.

Másnap viszontlátogatást tőn nekem Mila gyönyörű szép kis leányával, s elpanaszlá minden szenvedéseit, s elbeszélé mindent, a mire gyermekkorából emlékezett. Atyját nem ismerte soha, de anyjától hallá, hogy művész volt, de micsoda, azt nem tudá. Anyja mindig beteges volt, mindig szomorú, fölötte szegények voltak,

anyja mindenféle finom kézimunkákat készített s a pénzből, melyet ezekért kaptak, alig tudtak megélni a kis városban, melyben laktak, azért minden áron Milanóba kívánt átköltözni. Kettőztetett szorgalommal dolgozott, mindent nélkülözött a szegény nő, csak hogy az uti költséget megtakaríthassa.

Végre, megvolt a pénz, s utniak indultak. De a nagy megerőltetés, a nélkülözés egészen tönkretette a szegény nőnek a nélkül is ingadozó egészségét, s betegesen érkezett Milanóba, hol egy kis vendéglőbe szálltak. Csekély pénzek hamar elfogyott és a vendéglős kinyilatkoztatta, hogy ő ingyért nem tarthat két személyt házábanál.

Az orvos, kit hívtak, kieszközlé, hogy a beteg a kórházba felvétessék, a vendéglős pedig könyörült a szerencsétlen asszony kétségbeesésén, s megígérte, hogy leányát házábanál megtartja, míg ő jobban lesz.

A szegény nő nem sokára — egészen jól lett, megszűnt élni és szenvedni — a derék orvos és a jószívű vendéglős azon voltak, hogy tisztességes temetést kapjon, de a fakó koporsót nem követé senki a szegény, most már végkép elhagyatott árva leányon kívül s miután a föld bezáródott anyja meghült szíve felett, miután hant emelkedett fölötté, a sírásók is eltávoztak s a szegény árva ott maradt, anyja sírjára borult és sirt, nem vette észre, hogy a nap helyett már a hold világítja meg a csendes sírokat.

De a Mindenható meghallgatá a jó anya forró imáját, leánya nem leend elhagyott, a nyomornak, a bűnnek kitéve. — Ott térdelt sírjánál, kinek senkije sem maradt e nagy világon — gyöngéd rózsabimbó az elszáradt bokor tövében, — s ime! gyöngéd kéz emelé őt fel, ápolá és őrzé őt, — s végre férfias keblére tüzte a nyíló rózsát, szívének szerelmével oltalmazva őt az élet viszontagságaitól

Mila nem volt képes az aggszűz szeszélyeit elviselni; csüggedten, a jövőtől remegve tért vissza a fővárosba, hol nemsokára, ki tudja mi utra kényszerült volna térni, de az Isten könyörült az árván; levél jött Olaszországból, mely L tábornok özvegyét keresé. Csodálkozva töré fel pecsétjét, ki írhat neki, a kinek senkije sincsen?

A levél tartalmából kitűnt, hogy anyja egy jómódu nobili-családból származott, hanem szülőinek akarata ellen egy vagyontalan, és erkölcsileg romlott fiatal festőhöz titokban nőül ment.

Az ifju ritka szépsége és ékesszólása elkábitá a szerencsétlen leány szívével, annyira, hogy szülői házáttitkon elhagyá. Az ifju arra számított, hogy ha a leányt annyira bírhatja, hogy vele titkon megesküdjék, szülőit majd ki lehet engesztelni, — s nem annyira a leányt, mint vagyonát ohajtá birni. De a mélyen megsértett szülők hajthailanok maradtak, azt mondták ugyan, hogy leányukat örömeest visszafogadják körükbe ha méltatlan férjétől elválík. De a szegény nő örült szenvedélyel ragaszkodott férjéhez, ki önmagának sem

vala képes kenyerét megkeresni, s még kevésbbé tudta nejét és gyermekét eltartani.

A nő dolgozott, férje dorbézolt, aljas társaságba keveredett, kártyázott, ivott — s végre a feslett életnek rendes következménye itt sem maradt el. Giacomo egészsége hanyatlott; a szegény nő dolgozott éjjel-nappal, kézimunkájával tartá férjét, gyermekét, míg végre a halál véget vetett a haszontalanul elpazarlott ifju-életnek.

Az özvegy nem mert, nem akart szülőihez, kiket annyira megsértett volt, visszatérni; dolgozott erején felül. Elrejté magát fivére kutatásai elől, ki őt éveken át kereste; végre sikerült nyomát feltalálnia, melyet követve — sírjához jutott.

További nyomozásának sikerült azt is felföldöznie, mi lett leányából, de ez ekkor már elhagyta volt férjével Olaszországot, a háborus időben vége szakadt minden magán-ügynek. De most értesülvén L gyászos kimultáról, ismét folytatá nyomozásait, s ha unokahuga tán oly helyzetben van, hogy segélyre, rokoni szeretetre van szüksége, tárt karokkal várja őt.

Mila nem késett a felelettel, halálával fogadván el nagybátyja ajánlatát, ki a posta fordultával megküldte neki a szükséges utiköltséget.

* * *

A lenyugvó nap sugárai bucsuemlékül, vagy a viszontlátás zálogául aranynyal hinték el a nyár pompájában diszló alföldi tájképet, melyen keresztül a szeszélyes Maros lomhán hömpölygeté tova zavaros hullámain; a révészek tétlenül szundikáltak a sáros kompon, midőn egy kocsi állt meg a parton, melyből egy gyászba öltözött hölgy mintegy 8 éves leánykával szállt ki. A révészek azonnal talpon voltak, s jó borralvaló-ígéret következtében, a lehető leggyorsabban szállították át a hölgyeket.

A tulsó parton mezei virággal diszló rét terül el; egy helyen néhány, sirhantokhoz hasonló domborulatok látszanak, — de sem kő, sem kereszt, sem fa — semmi, semmi sem jelöli, hogy e csekély hantok alatt emberi testek nyugosznak.

A gyászos hölgy oda irányozá lépteit, kis leányát kezénél fogva. Ott letérdeltek az egyik sír mellé, imázva és könyezve. — Hosszu ideig térdeltek ott, — a nap utolsó sugara is eltűnt már, midőn felemelkedtek.

A hölgy lehajolt, felvett egy maroknyi földet a hantról s gondosan rejté el egy kis bőrtokba, aztán néhány mezei virágot szakított, s azokat csokorba kötve, e szavakkal nyujtá leányának:

— Fogd e virágot, kis leányom, — *atyád sírján nőttek azok* — őrizd hiven, ez az egyetlen emlék, melyet atyád honából magaddal visesz: emlékezzél azon órára, ha az élet gondjai lelkedre nehezülnek — s ha a bűn csábítólag int feléd, — ha lelked ingadoz: akkor tekints e virágra — jusson eszedbe, hogy a név, melyet viselsz, szent, mert egy *vértanu neve az* — s e tudat erősitse meg lelkedet a jóban. — Atyád emléke legyen őrangyalod!

A hölgy könyes tekintete a sirhanton nyugodt, — két nehéz csepp gördült le orczáin végig.

„Aranykereszt, magas rang, tisztelet, boldogság, dicsőség — és — bitó!“

Ha az öreg keresztanya letekinhetne az égből keresztfia sirjára, — most tudná, a mit egykor nem érthete kártyáiban: — „*hogyan illik az össze!*“

A doge-palotában.

A Sz.-Márk-tér megpillantása valóban bűvös hatást gyakorolt rám.

Az egész nap szomoru vala, az eső záporként szakadt, de estefelé hirtelen kiderült s a nyugóra hajló nap sugárzó aranyfényvel borítá be a Sz.-Márk templom kupoláit és mozaikjait, a doge-palota felső karzatait, az órástornyot, az oszlop oroszlányát, a nagy csatornán uszó hajók árboczeit s vitorláit, — míg az alantabb eső helyiségek homályba burkolva tüntek föl.

A Sz.-Márk-tér és a piazzetta tömve volt sétálókkal, — olaszokkal, ausztriaiakkal, idegenekkel, — a csatornán ide s tova röppültek a fekete gondolák, melyeknek hosszú sora lebegett a piazzetta márványlépcsői alatt. A gondolierek (sajkások) énekeltek s a jövő-menők után kiáltozának; a Márk-tér már kivilágított tornáczivei közt katonai zenekar játszott; itt-ott különféle árusok kínálgaták czikkeiket, s gyöngygyel és kagylókkal több gyermek futkosott a néptömeg között, mely az estét élvezé.

A velencei vízfordónők, gömbölyű nemezkalapjaikkal s vállaikon ékes, rudról függő rézedényekkel, a doge palota udvarára menve a bronz kutból vizet meríteni, — barátságos látványt nyújtottak; ez különös ellentétet képeze ama nagyság és borzalmak emlékeivel, melyeket a doge-palota költe fel.

Maga ez épület egyszerű falaival, hosszú ivezet-soraival és oszlopaival a Sz.-Márk-templom majdnem tulterhelt homlokzata mellett olyféle benyomást gyakorol a szemlélőre, mintha Sz.-Márk temploma a köztársaság gazdagságát, a doge-palota pedig annak borzasztó szigorát képviselné.

A Sz.-Márk-templom mellett a főkapun a doge-palota udvarába léptünk. A karzatokra és a tanácsterembe vezető híres márványlépcső jobb és bal oldalán állnak a hatalmas oroszlányfejek, melyeknek torkába

vettettek a titkos bevádlások, melyek miatt számtalan estek áldozatul.

Fölmentünk egy más pompás lépcsőn, melyre csak a legelső nemeseknek vala szabad lépni; most el van zárva.

Megnéztük az előcsarnokot, a tanácstermet, a fegyvertermet, a doge hálósobáját, a tizek tanácsának termét. Ez utolsó terem, tekintve komoly rendeltetését, igen gazdagon van diszítve. A fölepen Veronese Pál festményei láthatók, a talaj pedig ékes márvány-rakmű. A halálos ítélet itt olvastatott föl az illetőnek, ki azt a terem közepén állva hallgatá.

Nagyszerű benyomást tesz az óriási tanácsterem, a doge-palotának csaknem egész szélességét elfoglalva, a híres erkélylyel, melyről a doge a néphez szokott szólani.

A fölep és falak festvényekkel fődvék; egy oldalfalon a világ legnagyobb festménye látható, — Tintoretto óriási műve. Használó érdekeltséggel fut végig a szem a dogék arcképein, míg szinte megdöbbenve egy üres, fekete helyhez ér; itt a szerencsétlen dogénak, Foscarinak képe állott.

Most egy szomoru folyosón, a „sohajok hidján“ át a börtönökbe mentem. Itt voltak azok czellái, kiknek egyórai világosságot engedtek. Nyomoru ajándék, — s mégis kegyelem a napfényhez szokott szemnek!

A kis lámpa, mely a folyosón függött s világa egy nyíláson hatolt a börtönbe, talán egy gazdag élet csillaga volt, mely ha kiáludt, sok szem hullathata könyeket . . .

Mélyebbre szálltunk.

„E nyíláson nyult keresztül a selyemzsinór, melylyel az elítélteket megfajtották.“ — Ujjamat a nyílásba dugtam s összeborzadtam. De ezen halál gyors és könnyű vala.

„És itt az ajtó, melyen a tetemetek kihordták.“ A „sohajok hidja“ alatti kis, homályos csatornán várt a fekete gondola, mely a halottakat elszállítá.

Éjjeli három óráig mindennek vége vala; — s ha a későn kóborló ez időtájt valamely evezőnek könnyű csapásait hallá: az a kísérteties gondola volt, mely a holtakat Lidoba vivé, hol — megváltva Velence börtöneitől és ólomfedeleitől — örök nyugalmat lelnek.

Ugy látszik, mintha lett volna bizonyos idő, mikor Velenczében élvezettel, kedvvel gyilkoltak. Mily derült a nyilvános kivégezés helye a piazztán az oroszlányt és a

krokodilt tartó két oszlop közt, honnan a köztársasági, mielőtt meghalt, még egy tekintetet lövelhetett a velenceiek büszkeségére, a Sz.-Márk-térre, a St. Maria della Salute kupolájára s a reá várakozó — Lidóra. S. A.

Thüringiáról.

Moleschott azt mondja egyik művében: „Az ember a szülők és dajkák, a hely s idő, a levegő és időjárás, az árny és fény, a táplálék és ruházkodás öszlete.“ E szavakban elvitázhatlan igazságot találnak mindazok, kik az embereket és a természetet nyiltan, elfogulatlan szemmel vizsgálják, s a kik belátják, hogy a teremtésben egyetlen lény sem áll egymagában, hanem környezetével a legbensőbb összefüggésben s elvitázhatlan viszonyosságban él.

Az ember nem esetlegesen jutott azon viszonyokba, melyekben született, — hanem mintegy azokból nőtt ki, és száz meg száz köteléssel, melyeket ő soha sem téphet szét, tolvást és mindig hozzájuk leendő csatolva.

Csak az újabb természettudományok vizsgálódásainak, melyek mindenütt észlelés alá veszik a létezők összefüggését és viszonylagos működését, sikerült azon eredményre jutni, hogy az ember — szokásait és erkölcsi cseit, jellemét és nézeteit, gondolkodásának s felfogásának egész mivoltát illetőleg azon tartományt tükrözi vissza, a melyben született és felnőtt.

Ez igazság talán sehol sem lép feltűnőbbben és világosabban szemünk elé, mint Thüringiában.

Csoda-szépséggel díszíté föl a természet ezen darab földet, mely szinte páratlan a hegyvidékek között. Mig Svájcban, az óriáshegységben, Hartzban a természet a hatalmas és fönséges fogalmát juttatá érvényre, s mig ott gyakran alakzatainak mintegy merev dacza által gyakorol fölényt az emberi kedélyre, — addig a thüringiai tartomány fölött, ennek hegyein és völgyein, a béke leheletét, az idyllszerűséget terjeszté el.

A csodaszép erdők finom árnyalatu zöldjükkal, a csendes, békés ligetek, az itt-ott elrejtve terülő erdei rétek, a tiszta patakok, melyek a völgyeken átfutnak, — mindez kedves, idylli jelleget visel.

Mig az ember Svájcban, ha csodálva szemléli a természet nagyszerű alkotásait, saját kicsinységének érzetében egészen el-

szorul: Thüringiában a dicső természet látása oly jótékony benyomást gyakorol kedélyére, mint a szelid, simogató kéz. A körröskörül tanyázó csendes, mély békeség keblébe lopózik, és a mint a hegyek s völgyek mindenfelé üde zölddel gyönyörködtetik a szemet, s minden mintegy barátságosan üdvözölve nevetni látszik: az emberi kedély is azonképen barátságossá és vidámmá válik, akaratlanul is azon jelleget tükrözve vissza, melyet egész környezete visel.

És csakugyan Thüringia hegyeinek és völgyeinek jellegét föl lehet ismerni a lakosoknál is. Ugyanazon békés, vidám, idylli lágy vonás, melylyel a tartomány bir, sajátja a népnek is. E hegyek lakói egyszerűek, természetesek, becsületesek, vidámak. Ők az életet még, mondhatni, tiszta gyermek-szemekkel tekintik. A hűség és becsületeség önáluk talán nem egy öntudatos elv eredménye, hanem velökszületett, természetes megszőkottság. Nézeteiket és meggyőződéseiket illetőleg hasonlók a levegőhöz, melyet minden lélekzetvétellel magukba szíznak, mely naponta körülengi fejeiket, és — a hegyeken lakik a szabadság, mondja Schiller. — Egyszerű vallásos meggyőződésük velök együtt nő fel, jámboroknak lehet őket nevezni, a nélkül, hogy képmutató szenteskedők lennének.

A thüringiaiak egész élete még a természetes egyszerűség jellegét viseli magán. Csak itt-ott, a merre az idegenek és turisták évenként megjelenő nagy csapata elvonulni szokott, lehet észrevenni a modern műveltség nyomait.

Nagy jótétemény arra nézve, a ki a nagy város süketítő és elkábító zajából ily csendes völgybe menekülhet, hogy ott az egyszerű emberek közt ismét egyszerű, természetes ember gyanánt éljen. Ez egyszersmind erősítő fürdő a lélek és a szív részére, mert ott a fris hegyi lég mindazon esztelen „szellemi kendőző-szereket,“ melyeket a nagyvárosi élet megkíván, lemossa, és az ember újra mint ember ismeri fel önmagát.

Könyvszemle.

Olajág. Elmékedések, fohászok és imák. Hölgyek számára olvasó- és imakönyvül írta Tompa Mihály. Pest, 1867. — Ára 2 frt. — Alig ajánlhatnánk t. olvasónőinknek méltóbb és kedvesebb könyvet, mint ez „Olajág“-at, mely

koszorus költőnk tollából folyva, vallásos ihlettsége által a mennybe emeli az elmélkedő lelket. Tartalmát híven jellemzi az írónak előszavában e pár sor (megjegyzendő, hogy a könyv a költő nevének van ajánlva):

Mind hallád már tölem, mit itt találsz:
A szent házban, — az is mily rég vala! —
S együtt ha olvasók a Bibliát,
Hol csergedez a lélek itala.
Hallád: réten, ligetben, halmokon,
Mikor virág s halvány lomb nyult felénk;
Ha néztük a csillagfódott eget; —
S a bölcsónél, vagy a sirnál ülénk.

Az elmélkedések: A templomban, Honszeretet, A szabadban, A nőiség, Őszszel, A könyv, stb. stb. mind megannyi gazdag tárháza a legmagasztosabb, legfonságesebb eszméknek. — A könyv kiállítására elegáns, — méltó a tartalomhoz.

♣ **Zádor és Ágota.** E czim alatt jelent meg egy rövid, 68 lapnyi beszély, Milesz Bélától, lapunk egyik szorgalmas és tehetséges munkatársától. Az elbeszélés régi kun történetből van merítve, s kedves olvasmányál szolgál.

♣ **Rózsabimbók.** Aldor Imre előfizetést hirdet b. Pongrátz Emil „Rózsabimbók“ czimen megjelent költeményeire. — A czim szerencsésen van választva, találoan jellemezve a fiatal író műveit. B. Pongrátz Emil egyike szorgalmasabb fiatal íróinknak, kinek prózában irt munkái közül több kötet forog már a közönség kezén, költeményei pedig a szépirodalmi lapokban bizonyára rég fölébreszték a női közönség figyelmét és rokonszenvét. Figyelmeztetjük t. olvasónőinket a mai számunkban közölt költeményre, melyből b. Pongrátz Emil könnyen folyó, mesterkéletlen verselését megismerhetik. — A műve hó végén jelenik meg a szerző arcképével. Előfizetési ára 1 frt., diszpldányé 2 frt. Az előfizetési pénzek Pestre, Drotttya-utca 11-ik sz. alá küldendők.

Színház és művészet.

♣ Nemzeti színház. Máj. 21-től jun. 5-ig előadattak: „Lohengrin“ opera, „Falura kell menni,“ vigj., „Éjszak csillaga“ dalmü, „Rang és szerelem,“ v. j., „Ördög Róbert“ dalmü, „A kísértet,“ eredeti vigj., „Fox és Pitt“ v. j., „Faust“ dalmü, Morzsa i k. a., a milánói színház tagjának föllépteül; a k. a. kellemes, vonzó mezzosopran hanggal rendelkezik, a szöveget pedig tisztán, érthetőleg ejti ki, így nem csoda, hogy a közönség jól fogadja. — „A fogház,“ v. j., „Lammermoori Lucia,“ dalmü, „Az ördög naplója,“ v. j., „Hunyady László,“ ered. dalmü, „Rózsa és Rózsika“ v. j., „A tündérújjak“ színmü, „Fidelio,“ opera, „A falusiak“ ered. v. j. — Tehát egy drámát vagy tragoediát sem láttunk, s csak két eredeti vigjátékot!

♣ A budai szinkörben Bényei társulata 16 nap alatt 28 művet adott elő, — még pedig négy drámát, négy népszínművet, hat vigjátékot, és tizenkét operettet. Oly bő játékrend, mely a társulat buzgalmát eléggé tanúsítja. — Azonban

csoda, hogy tud élni, minthogy előadásunkint 60 ftot köteles fizetni a német színigazgatónak.

♣ Szerdahelyi Kálmán a nemzeti színház tagjaiból erőteljes társulatot szervezett, melylyel a nyári színhónapban Pozsony és Sopronyot fogja meglátogatni. Játékrendjük igen kitűnő lesz.

♣ Liszt koronázási miséjét csakugyan vörös frakkos és fehér bugyogós bécsi zenekar fogja előadni, s a Reményinek irt magánrészt — Hellmesberger.

♣ Izsó Miklós már elvégezte Debreczenben Csokonai szobrának mintáját, s az illető bizottság minden észrevétel nélkül elfogadta. A szobrot Münchenben fogják önteni a művész személyes felvigyázata mellett.

♣ A budai népszínházat csakugyan Molnár György kapta meg, ki a népszínházat jun. hó 8-án szándékozik megnyitni.

♣ Ullmann, a hírneves impressario, Pestre érkezett, s a koronázási idény alatt három hangversenyt rendezend a budai arenában.

♣ A württembergi herczeg a magyar koronázásra ünnepi indulót irt. Dallamgazdagságát és hangszerelését dicsérik. Egy bécsi katonai zenekar már be is tanulta.

♣ A pesti nemzeti dalkör öt és három arany pályadíjat tüzött ki két kardalra; az első díjat Rieger J., a másodikat Huber Károly férfi-négyese nyerte.

♣ A Pauli-pár júliusban fog vendégszerepelné a bécsi dalszínháznál. Pauliné a „Hugenoták“ban fog először föllépni ugyanakkor, mikor Carina k. a. mint szerződött tag fogja bemutatni magát a bécsi közönségnek, mely vendégszereplése alatt kitüntetésekkel halmozta el s bizonyára most még szívélyesben üdvözlendi.

♣ Gounod „Romeo és Julia“ czimü új dalmüve nemzeti színházunknál még ez évben előadásra kerül.

♣ Bignio legközelebb Frankfurtban vendégszerepelt roppant sikerrel. Többi közt Nelucoban majd minden áriáját ismételné kelle. — Számtalanszor kihitták s koszorúkkal halmozták el. Onnan meghívás folytán a manheimi udv. színházhoz ment s hasonló sikerrel vendégszerepelt. A jövő hónapot a jeles művész valószínűleg Pesten tölti.

♣ Weiser ur a koronázás alatt nagy ünnepélyes hangversenyt fog rendezni a redoutban. (Ugyanő rendezte a Botessini és Sivori hangversenyeit is.) E nagy hangversenyére a következők igérték meg közreműködésüket: Zellner, ismert phisharmonika-művész s zeneirő, Zamara hárfaművész, Hellmesberger, Dopler Ferencz a kitűnő fuvalás, Levy Richárd erdei kürtjátész, Joel Gabriela, zongoravirtuóznő, Passy-Cornet Adél énektanárnő, Freitag Katalin első énekesnő, mind a nyolcz Bécsből; Laufer Laura bajor dalműénekesnő, Carina k. a. és Balázsné Bognár Vilma asszony.

♣ Dávid Felicient, kit közönségünk „Lalla Roukh“ után ismer, szép kitüntetés érte. A fran-

azia akademia zenészeti osztálya neki ígérte oda a tíz év alatt előadott dalművek legjobbjára kitűzött 20,000 franknyi jutalmat. A kitüntetett dalmű címe „Herculanum.“

♣ **Napoleon Szent-Helenán.** A párisi kiállítás legkitünőbb szobrászi műremekét Vela olasz szobrász készíté. A „Napoleon Szent-Helenán“ aláírásu szobort a műbírók egyhangulag a legsikerültebb műnek nevezték, mely évtizedek óta a szobrászi téren feltűnt. A császár azonnal megvásárolta a Louvre számára és ezenkívül megbizta a művészt „Columbus“ szobrának elkészítésével.

Koronázási hírek.

— *A koronázás napja* június 8-ára van kitűzve. — *A magyar korona* s az országos jelvények a koronázás előestéjén vitetnek a plébánia-templomba, hol a szertartás végbemenend. Ez következő: a kijelölt órában a koronaőrök, s az e végből választott főrendi- s alsóházi küldöttek a várak egyik osztályában összegyűlnek, mialatt a budai hatóság a kir. várpalota kapujánál várja a menetet. Miután most az imént említett méltóságok a koronát s országos kincseket, melyek gazdagon ékített szekrényben vannak, előhozták, s az erre rendelt udvari kocsira tették, következő módon indul meg a menet: elül egy osztály huszár, ezek mögött a koronaőrök szolgaszemélyzete, mágnások, képviselők s püspökök, kik a menetben részt vesznek. Ezt követi a lovas jászok s kunok bandériuma, lobogójuk elől vitele mellett; ezek után a testvérvárosok bandériuma; ezt követik: a herceggprimás, a püspökök, praelatusok hatfogatu udvari kocsikon, s a mágnások és rendek, ezután a miniszterek, utánok a miniszterelnök; közvetlen utána az udv. koci s koronával s egyéb jelvényekkel, melyeket kétoldalt a budai hatóság levett főveggel, s a koronaórság fog kíséni. E kocsihoz csatlakozik egy hatfogatu udvari koci, melyben a kir. biztosok s koronaőrök fognak ülni; a menetet egy osztály huszár zárja be

Ő *Felsége* a koronázási diszlövészetre 150 aranyat küldött a lövészegylet főlövész-mesteréhez; ekkép ez ünnepélyen sokféle díj leend. — *A királydomb* karzata fehér kőből van, alja zöld pázsittal kirakva, míg tetejét vörös bársonnyal díszítendik, hogy így a nemzeti három-szint mutassa.

Királyné Ő *Felsége* a koronázáskor ezüsttel himzett, magyar szabásu, uszályos fehér selyem ruhát fog viselni, s fején házi koronát; a palota és udvarhölgyek fehér ruhában kísérik, s az útra, melyen ő *Felségök* mennek, szintén fehérbe öltözött lányokak hintenek virágokat.

Az ünnepély előtt nagyszerű udvari hangverseny van tervben, melyben *Liszt* és *Reményi* vezetése alatt mind hazai erők vennének részt.

Szóba jött, hogy a koronázásnál ki helyettesítse a nádort, mint a kinek kellene (régí szokás szerint) a primással együtt tenni föl a koronát fölként királyunk fejére? Először az országbíróra

gondoltak, de ő kinevezett hivatalnok lévén, e tervtől eltértek, s *Deák* Ferenczet hozták ajánlatba, mit Ő *Felsége* is szívesen jóvá hagyott; de e szerény férfit visszavonult ez ohajtás elől, s ennélfogva a nádort a miniszterelnök fogja helyettesíteni. — *A koronázási érmek* elkészültek, s az országgyűlés minden tagja egy arany és két ezüst érmet fog kapni. — *Gróf Károlyi* István főtábornokjában a koronázás alkalmával disztrakomát, bált és kivilágítást terveznek, melyre az akkor Pesten leendő bel- és külföldi mágnás-világ meghivatnék.

„*A legszebb és legjobb asszony*“ (írja „Hon“) saját kezeivel dolgozik egy nagybecsű kézimunkán, melyet megkoronáztatása emlékére a nemzeti muzeumnak szánt. — *Az utvonalat*, melyen Ő *Felségeik* a koronázáskor gyalog vonulnak át a plébánia-templomból a helyőrségi templomig, nemzeti-szinű posztóval fogják bevonni, s e végre 800 rőf kelme van megrendelve.

Magyarország zászlóját a koronázás alkalmával az ősz báró *Orczy György* fogja vinni. I. *Ferencz* és V. *Ferdinánd* koronázásakor is *Orczyak* vitték. *A szepesmegyei* banderium XV. századbéli magyar harci viseletben szándékozik megjelenni, t. i. sastollas ércsisakkal, vasingekben, alatta magyar hossznyában és lobogós kopjakkal. *A somogyi* banderium öltözete: prémes zöld mente, zöld dolmány aranyra, sötétvörös nadrág, zöld csizma piros sarokkal, és kalpag, mind aranyra. — *A jászkun* banderium 200 közlovasból és 12 disztestőrből fog állani gr. *Ráday Gedeon* főkapitány vezetése alatt. A testőrök egyenruhája kiválólag fényes leend, a bajor színekkel. — *A zemplénmegyei* banderium öltözete: aranyzsinórzatu skarlátpiros atilla, mellény és nadrág, zöld mente, asztrakán kalpag fehér kócsagtollal. — *A vas megyei* banderium három selyem zászlóval jó a koronázásra; egyik biborvörös 1741-ből, a másik zöld III. *Károly* korából, a harmadik fehér 1741-ből. — *Hunyadmegye* zászlója lesz alkalmasint a legrégebb a koronázási menetben. Még 1520-ból való. Utóbbi időben a kolozsvári nemz. muzeumban őrzék, de most a megye a nemzeti ünnepélyre kivette, s diszlovasai e lobogó alatt jelennek meg. Ezek öltözete ezüstzsinórzatu vörös lesz, s kalpagjuk forgóján Hunyadi hollós cimere. — *Marosszék hölgyei* maguk himzik a koronázási lobogót. Ez ügyben gyűlést tartottak Koronkán. Eddigélé 500 ft. gyűlt be a lobogóra.

A koronázási dombhoz Pestmegye az alpári térről küldött földet, hol *Árpád* csatázott; — *Györmegye* a csanaki és ménfői határok közt álló híres *Rákóczy-fák* tövéből küldte a négyszögletnyi földet; — *Beregmegye* a munkácsi várhegyről s a csernekhegy tetejéről küldött, hol *Álmos* vezér, a hagyomány szerint, az első éjt tölté sátrában, míg másnap a mai várhegyre költözött, és a beköltözött sereg főpapja az első áldozatot végzé; — *Biharmegye* *Kis-Marja* városából, az ugynevezett *Bocskay-várdomb*ból küldte a földet, hol *Bocskay István* fejedelem ősei és szülői laktak; — *Maros-Vásárhely* azon mezőről, hol 1707-ik

ápril 1-jén Rákóczy Ferenczet a fejedelemségbe iktatták; — *Marosszék* Nyárad-Szeredáról, azon helyről, hol az 1604-ki országgyűlés Bocskayt fejedelemmé választotta; — *Deésről* nevezetes földet küldtek a koronázási dombhoz, azon helyről, hol a monda szerint Ázsiából kijött őseink az Istent megismerték, minek emlékét ott egy maig is fennálló torony őrzi. — A koronázási dombhoz a *fiumei*ek kétféle földet küldtek: egy köblábot azon helyről, hol III. Károly magyar király a *pragmatica sancti*ót aláírta, s egy másikat a tenger fenekéről, jelöl, hogy az a tenger Magyarországhoz tartozik. — A koronázási dombhoz *Zágrábmegye* is küld földet. Előbb vonakodott, de most már elhatározta.

Azt a hirt hallottuk, hogy királyné ő Felsége a koronázás templomi szertartása után Budáról aligha fog Pestre átjöni, mivel az ünnepély után koronázási udvari ebéd lévén, pihenésre leend szüksége. — A budapesti *dalárdák* Huber Károly vezénylete mellett, a koronázási fáklyás-zenénél, valamint a népiünnepen is a „Szózat“-ot, Kölcsey „Hymnusz“-át és Mosonyi „Ebresztő“-jét fogják énekelni. — Megerősítik a hirt, hogy Párisból kegyonat jó a pesti koronázásra. Triestből bizonyosan jó egy.

Az *apostoli keresztet* Lipovniczky István címz. püspök fogja vinni a menetben. — A koronázási ünnepélyrendező-bizottmány következő programot állapított meg: 1. A koronázás előestéjén, a nagy esemény előhirdetéseül a város összes harangjai meghuzatnak; később zenekar fog az utcákon fel és alájárni. 2. A koronázás napjára az egész város, de jelesül azon rész, merre a menet vonul s a szertartás végeztetni fog, fel lesz díszítve. E célra, minthogy a Ferencz-József és plébánia-tér államköltségen lesznek feldiszipendők, a város következő helyekről fog gondoskodni: a plébánia-templom és a piaristák épülete között diadalivet fog felállítani; a városház homlokzata szépen fel lesz ékítve; a váci-utcza kezdetén egy, hosszában pedig három diadaliv emeltek; a színháztéren ismét egy diadaliv lesz. — A színháztéren nagyszerű árboz fog állani, lobogók- és czimerekkel, virágokkal és füzerekkel ékesítve. A Dorottya-utcza kezdetén nagyszerű diadaliv lesz, közepén pedig kis függő-iv. Este nagyszerű fáklyásmenet fog rendeztetni a királyi várba fel; a főváros dalegyetei három darabot fognak énekelni. 3. A koronázás utáni napon az országos diszebéddelel egyszerre minden városrészben díszlakomák fognak adatni a polgárság által. Innen küldöttség viendi meg az üdvözlöt Ö Felségeik elé a koronázási diszebédre a redoutba. Este a város ki lesz világítva. 4. A koronázás utáni harmadnapon a városligetben, a szegények háza mögött fekvő nagy térségen népiünnepély rendeztetik, melyen országos szokás szerint sült hús, kenyér és bor fognak kiosztatni.

A városligeti népiünnepen lesznek zászlók, diadaliv, zene, színes lampionok; a körönd előtt zászlós fa, két nagy obeliszk a Felségek neveivel,

légshajófelbocsátások; nagy kivilágítás, a pávaszigeten ragyogó betűkkel e szavak: „éljen a Király és Királyné“, a tó vizén regatta, díjakkal; a bimbóház mellett emelt táncpad; dalárdák és katonai zene közreműködése stb. A népiünnepet a Felségek is meglátogatják. Az omnibuszok és koscsik ez alkalommal csak a lövöldéig járnak.

Borsos és *Doctor* az akademia mellől fogják lefényképezni a királydombi ünnepet. Az eskütelést is lefényképezik a plébánia-templom előtt.

Hirharang.

* (Palotahölgyek.) Királyné ő Felsége a magyar delnök közül következő palotahölgyeket nevezett ki: Almássy-Wenkheim Stefánia grófnőt, Andrassy-Kendeffy Katalin grófnőt, Andrassy-Pálffy Gabriella grófnőt, Bánffy-Eszterházy Ágnes bárónőt, Bombeles-Hunyady Franciska grófnőt, Chotek-Khevenhüller Mária grófnőt, Eötvös-Rosty Ágnes bárónőt, Hunyady-Csáky Sarolta grófnőt, Károlyi-Kornis Klarissa grófnőt, Lamberg-Lamberg Mária Anna grófnőt, Nákó Gyertyánffy Berta grófnőt, Pejacevich-Prandau Malvine grófnőt, Szapári-Győry Mária grófnőt, Széchenyi-Sztáray Alexandra grófnőt, Wenkheim-Jankovich Stefánia grófnőt, Zay-Kolowrat Krakowszky Mária grófnőt, Zay-Kolowrat Krakowszky Valeria grófnőt és Zichy Livia grófnőt.

* (Az udvarról.) Hir szerint az udvar ezentul minden évben két nyári és két őszi vagy téli hónapot fog Budán vagy Gödöllőn tölteni. Egyik farsangon át szintén Budán, a másikon felváltva Bécsben fog időzni. — Az is hallatszik, hogy a gödöllői vadaskertet a bécsi vadaskertből népesítik be.

* (Ö Felsége) a pesti löverseny-egyletnek 1000 frtot küldött, hogy ez összeg az őszi futtatás napjain (okt. 20. és 22.) egy külön versenydíj gyanánt tüzessék ki, „kladubi díj“ czimen. Ugyancsak ő Felsége hir szerint a koronázási ajándék-aranyakat visszaadja a nemzetnek — az Eszterházy-képtár megvételére.

* (Kossuthról.) Olvasónőink bizonyára ismerik már azon „nyílt levelet“, melyet Kossuth Deák Ferenczhez intézett, s mely nagy hazánkfia lángoló honszeretetének örökidőkre szolgáló újabb bizonyítéka. Ő jelenleg Párisban tartózkodik s szorgalmasan látogatja a világtárlatot, öt-hat óra hosszat járva föl s alá a nélkül, hogy elfáradna. Jelenléte nem egy jelenletre adott alkalmat. Így többi között egy angol, ki jegyket nyomtat pillanatnyi idő alatt, az őt működni néző Kossuthot megkérvén, adná ide a maga jegyét is, mikor a rajta levő nevet megpillantá, bámulva reá tekintett, s csakhamar lenyomván a jegyet, ezt a volt kormányzónak átnyujtá, s midőn ez fizetni akart, a munkás a pénzt elfogadni vonakodott, azt mondván: „Öntől, uram, nem fogadok el pénzt.“

* (Veress-Beniczky Hermin) asszonyosság indítványára máj. 24-én, daczára az egésznap szakadó esőnek, több urhölgy gyűlt össze a „Tig-

ris“ szálloda nagy termében, megtartván az első tanácskozmányt a női képezdeegylet alakítása ügyében. Elhatározatott, hogy a nőiskolák javítására fognak törekedni s ez értelemben egy kérelmet is fognak az országgyűlés s a magyar kormány elé terjeszteni, hogy támogassák az egyletet. Később aztán egy hallgató-termet is fognak berendezni, hol jeles szakférjak fognak egyes tantárgyakat előadni. Az egylet második célja leendő: a nőnem számára újabb keresetágakat nyitni meg. — Alakulás után Veress-Beniczy Hermin asszonyság az egylet elnökévé, Olga y Piroksa asszonyság tollvivőjévé, Rudnay József, Kubinyi Vilmos és Balogh István urak pedig bizottmányi tagokká választattak meg, kikre alapszabályok kidolgozása bízott. — Adja az ég, hogy ez egylet áldásos működését mielőbb megkezdhesse!

* (A koronázási idény alkalmával) egy, gróf Török által rendezendő versenylovaglás is fog a budai királyi lovaglőiskolában tartatni. A versenylovaglásban 12 hölgy fog résztvenni, mind megannyi a magas arisztokráciából. A lovasok arab öltözetet fognak viselni. Ez ünnepélyen csak a magas arisztokratia tagjai, s a külhatalmasságok tagjai jelenhetnek meg.

* (A muzeum) közelebb birtokába jut a vitéz 10-ik honvédtábornok pecsétjének, s azon ezüst babérkoszorús érdemjelnek, melyet Görgei a budai ostrom után tűzött e hősi csapat zászlójára.

* (Gyász-hir.) Mathild főhg-kisasszonyt, Albrecht főhg leányát, Bécsben azon szomorú bal-eset érte, hogy könnyű ruhája — nem tudni mi okból — meggyuladt, s a fiatal főhg-nő súlyosan megsérült. Távirati hír szerint a főhg-kisasszony már elhunyt.

* (Reményi) hazaérkezett sok dicsőséggel, jó török pénzzel és számtalan régiséggel, köztük egy a Hunyadiak korából származó serleggel, melyen a Hunyadiak arczképei s Hunyad és Buda várai láthatók. Elhozta a Prokesch-Osten ajándokát, a 10,000 ftot bizonyosan megérő régi pénzgyűjteményt is a muzeumnak. Reményi a koronázás után édes anyjával együtt szatmármegyei nyaralójába vonul, s őszszel ismét külföldre megy.

* (A primás installatiója) nagy ünnepélyességgel ment végbe Esztergamban. Az ünnepélyt emelték jelenlétökkel az egri érsek, Bonnaz, Peitler, Szenczy, Fogarassy, Jekelfalusy és Zalka püspökök, a pannonhalmi apát; a világiak közül Cziráky, Eszterházy, Zichy, Szapári stb. grófok. Az összes vendégek száma 500-ra rugott. A megelőző estén a város ki volt világítva. A primás megzemlélte a kivilágítást és mindenütt ovatiókkal fogadtatott. Délben a primási palotában, a papnöveldeben és a fürdővendéglőben 400 teritékü ebéd volt. A képviselőház számos tagjai (köztük Deák Ferencz) táviratilag üdvözölték a primást.

* (Floch Henrik) kincstári ügyészégi tanácsos, a losonczy vasut csődperének gondnokságába tartozván, az e fáradságaiért kapott 1025 frt jutalmat 1400 frtnyi földtehermentesítési papirokba

fekteté, s azokból ez er forintnyit az akadémiának, 400 ftnyt pedig a szegény iparosok számára létesített Albrecht-alapnak ajándékozott.

* (Budavár bevételének) tizennyolczadik évfordulóján a kegyelet emberei nagy számmal gyűltek össze a Horváth-kertben, köztük számos nő, s a kezekben sok virágkoszoru. A menet néhány ezer emberből állt; elül két nagy nemzeti és egy gyászszászólót vittek. Nagy rend és mély csend uralkodott az egész menetben. A honvédsiroknál Nagy Jenő volt honvédezedes mondott érzelme-gazdag beszédet, azután alkalmi költemények olvastattak fel, mire a sirokat ünnepélyesen megkoszorúzták. Az első koszoru az volt, melyet Damjanich özvegye küldött ez ünnepélyre. Végül a közönség a „Szózat“-ot éneklé. — „Pihenjetekek békével elhullott bajnokok, nyugtassa meg lelketeket azon öntudat, hogy a hiven teljesített kötelesség édes önérzetével borultatok le halálosan megsebesülve édes közanyánk, a föld keblére, azon kebelre, melyben elebb-utóbb mi is megtaláljuk hányatott életünk után a sir nyugalmát.“

* (Kis Pál) volt honvédtábornok máj. hó 27. elhunyt, temetése másnap, szépszámu közönség részvéte mellett ment végbe. Az elhunyt jeles katonakoporsója, a magyar szabadságharcban viselt honvédjelvényekkel volt ékesítve, mely kétszeres fájdalmat okozott azoknak, kik meggondolták, hogy e jelvényeket most csak is sirokon és koporsókon lehet látni. A részvét, mely a jeles hazafit sirjába kísérte, hervadhatlan virágokat fog ebből az emlékezet számára fakasztani.

* (A székely segélyalap.) Fogarassy Mihály, az erd. kath. püspök, gr. Mikó Imre miniszterhez a székely segélyző-egylet javára 500 frtot küldött kinyilatkoztatva egyszersmind, hogy két jóra való moldva-oláhországi székely ifjut fog neveltetni. A miniszter hosszabblevélben válaszolt a püspöknek, s a levélben arról tudósítja, hogy a küldött összeget az akadémiához tette át, mely a székely pénzalapot kezeli.

* (Lónyai) pénzügyminiszter ur legveszélyesb ellenségének bizonyult a — Tisza. Nem az alsóházi, ki csak szóval küzd, hanem az a másik, mely dühöngő hullámaival Lónyai kastélyát meg rongálván, állítólag 150,000 frtnyi kárt okozott az országos gondokkal ugyis eléggé elfoglalt pénzügyminiszternek.

* (Tancsics,) kinek lelki erejét a fogságok sulya sem birta megtörni, börtönében „Magyar krónikát“ irt 1857-ig, s „Világ-krónikát“ 1859-ig, Andorlaci Máté álnév alatt. Ezek Stolpnál kaphatók, s jövedelmök a világtalan íróé lesz. Többet nem kell mondanunk.

* (Az ezüst szekrényt,) melyben a koronázási ajándékul szánt hat mázsa aranyat (mintegy 72,000 darabot) teszik, Laky pesti ékszerész készíti, s 6000 lat sulya leendő.

* (Az egyetemi ifjuság) az országgyűlési baloldalnak diszalbumot szándékozik átnyújtani, Kossuth Lajosnak pedig üdvözlő levelet fog

küldeni. Ugyancsak az ifjuság a szerb és román ifjakkal együtt testvérülési ünnepélyt tartott, Böszörményt és Csernátonyt pedig fáklyászenével tisztel meg.

— **T. olvasóinknak** figyelmébe és meleg pártolásába ajánljuk mai számunkhoz mellékelt előfizetési felhívásunkat.

Vidéki posta.

△ (A baujzászlója.) Az abaujmegyei volt főispány gr. Péchy Manó boldogult neje a megyének pompás zászlót ajándékozott még 1861-ben. Ennek fölszentelése máj. 19-re volt kitűzve. Zászlóanyává a boldogult leányát, Zichy Rudolf gróf-nét kérték föl, ki most Párisban a világtárlaton van. Ha meg nem jelenhetnék, a helyettesítésre gr. Forgács Kálmánét kérték meg.

△ (Máramaros megye bizottsága) elhatározta, hogy Deák Ferencz arczképét természeti nagyságban a megyeház termében felfüggeszteti. Ugyanazon ülésben a minisztériumnak bizalmat szavazott.

△ (M.-Vásárhelyről) írják, hogy Damjanich híres honvéd-zászlóaljának (a 3-iknak) pecsétnyomója Mező-Sámsondon, gr. Rhédei István birtokában van. Ő azt a vitéz tábornok egyik segédétől kapta.

△ (Fiumében) Nep. János napján a Jánoskápolnára feltűzték a magyar és császári lobogót. Bukkariból azonban (melynek lakói közül a negyedrészt Smaich rokona, s ő izgatta fel őket) a biztos lovas pandurokkal jött át, letépte a zászlókat és lábbal taposta. Csak a népszerű Matkovich Gáspárnak sikerült a biztost, Padovics gorobnikai szolgabíró és s pandurokat a 3000-nyire felszaporodott tömeg közül kimenteni.

△ (Devecserről) — Forró mellett — Fáy Pál „Részvétkönyvek“ czim alatt megjelenendő zeneművekre hirdet előfizetést. Az egy ivnyi kiadvány előfizetési ára 1 frt, mely jun. 15-ig küldendő szerzőhöz Devecserre. A tiszta jövedelem az ottani hely. egyház építkezésére van szánva.

△ (A vágvecsei előljárók), az ottani inségesek nevében köszönetet mondanak Tuchinszky Jánosné sz. Sándor Vincenzia asszonyságnak, ki hónapokon át 150 inségest tápláltatott, és Biróczy Janka kisasszonynak, ki a főzés körül fáradozott s az étkeket sajátkezűleg osztotta ki.

△ (Pécsett) is megtartották a Budánál el-esett honvédek emlékünnepét. — Pozsonyban is akartak gyász-isteni-tiszteletet tartani érettök, de a városkapitány leszedette a ravatalról a szokásos jelvényeket; a mi elég csuf dolog volt.

△ (Gróf Péchy Manó) erdélyi kir. biztos körutat tesz Erdélyben. Mindenütt szívesen fogadják. Nagy-Szebenben, — daczára, hogy e városban volt Schmerling-Nádasdyéknak a legtöbb bi-

zalmuk, s ide hitták volt az erdélyi gyűlést, — faklyásmenettel tisztelték meg, s a színházban diszeloádást rendeztek.

△ (Az erdélyi muzeumnak) b. Radák Istvánné szül. gr. Rhédey Klára becses ajándékot küldött, Rhédey Ferencz egykoru és épségben levő arczképét. Gr. Eszterházy pedig az erdélyi kancellárok olajba festett arczképeivel ajándékozta meg a muzeumot.

△ (Gr. Szapáry Gyula) hevesi főispány egy lóvonatu vaspályát tervez, mely Egert a tiszai vaspályával csatolná össze.

△ (A kolozsvári lóversenyek) július 26- és 28-ikán történnek meg. Első nap lesz: a 400 frt díjas vadászkörszerzés, a 300 arany császári díj, s a versenyegyleti 40 aranyos díj. Másodnap: ivadékverseny, első osztályu császári díj 500 arannyal; az erdélyi 500 frtos díj és hölgyek díja.

△ (Zabolán, a székelyföldön), a finánczok hét-nyolcz embert, kiket sólopáson kaptak, daczára, hogy minden ellenszegülés nélkül megadták magukat, kegyetlenül összelődöztek. K. L. szabadságos katona már meg is halt sebeiben, egy másik pedig már haldoklott; a többiek is nehéz sebeket kaptak. Reménylik, hogy a kormány példás elégtételt fog adni, s megbünteti a bőrükben férti nem tudó finánczokat.

△ (A máramarosiak) szept. 4-dikén fogják Várady Gábor képviselő indítványa folytán megülni a tatárok megveretésének 150 éves emlékét. Az emlékezetes csata színhelyén Sztrimituránál egy vasoszlopot állítanak, s ezt leplezik le ünnepélyesen. Az emlékoszlopra magyar, latin, és orosz nyelven teszik a fölírást, s három nyelven tartanak emlékbeszédeket, és szintén e három nyelven megírva osztják ki a nép közt az esemény történeti leírását. Azután Borsán lakomát tartanak. A költségeket aláírás útján a megyei birtokok és községek viselik.

△ (Gömör több részén) nagy jégeső dult. A Barkóságban és Rimavölgyén máj. 17-én; Jánosi és Rimaszombat környékén pedig 23-án ludtojás nagyságban esett; 26-ikára viradóra több helyen fagy is volt.

△ (Az ecséri szőlők alatt) egy dzsidás főhadnagyot, ki Pestről Rákos-Keresztúr felé lovagolt, néhány nap előtt a vetés közül jövő két lövéssel ismeretlen tettesek a földre terítették. A főhadnagnál 720 frtyi összeg volt, százádnak napi zsoldja. A lövésekre eszméletét veszté, s a pénztől, órájától és gyűrűitől megfosztatott. A gyanú két rákos-kereszturi embert terhel, kiknek tudomásuk volt arról, hogy a főhadnagy pénzzel terhelten fog Pestről visszatérni. A sebesült élete nem forog veszélyben.

△ (Tűzvész.) Eperjesen közelebb nagy tűzvész pusztított; két óra alatt 25 ház és számos melléképület lőn a dühöngő lángok martaléka.

△ (Fagy.) Pécsről írják, hogy a fagy ott nagy károkat okozott.

△ (Követválasztások.) Kolozsvárott gr. Eszterházy Kálmánt, az ugrai kerületben Far-

kas Eleket, a hátszegvidéki kerületben gr. Lázár Kálmánt, Gy.-Fehérvárott Török Dánielt, Trencsénmegye vágújhelyi kerületében Kvassay Lászlót, az öttevényi kerületben Földváry Miklóst, S.-A.-Ujhelyen gr. Andrassy Gyulát, Győrökön Paizs Andort, a meczenzefi kerületben Fest Imrét, Segesvárott Fábriust, Nagybányán Stoll Károlyt, az aranyos-megyesi kerületben Boros Pált, Gyertyámoson Röser Miklóst, a löcsei kerületben Görgey Gézárt választották meg képviselőikül.

A nagyvilágból.

‡ (Miksa császárról) azon hír érkezett, hogy a mexikói köztársaságiak elfogták, s hogy Juarez az elfogott tisztekkel együtt agyonlővetni rendelte volna. E hír azonban még megerősítésre vár.

‡ (A Sarolta császárné) ujabban rosszabbra fordult állapotáról szóló híreket hiába igyekeztek megczáfolni a hivatalos lapok. Francia lapok tudósításai aggasztónak mondják, s közelebb Európa legelső orvosai gyűlnek össze a miramarei szomorú kastélyban, hogy tanácskozássokat tartsanak.

‡ (Genfben) nagy ünnepélyvel ülték meg a „marsalai ezer hős“ elindulásának évfordulati napját, kik Garibaldi vezénylete alatt indultak el Nápoly és Szicília meghódítására. A történeti emlékü zászló után, 3 zenekar kísérete mellett, a munkások valamennyi társulatának lobogóit vitték. A marsalai hősök közt elindulásukkor 4 magyar volt; ezek közül kettő (egyik Tüköry) elesett; kettő (Türr István és Éber) maig is él.

‡ (Ziska) hires cseh vezér kápolnája Trocnovban, utolsó emléke azon helynek, hol született, e napokban egészen összedőlt. Most bizottmány alakult Budweisban, hogy helyére díszes emléket állítsanak.

‡ (A párisi világkiállítás) a magyar kender találták legerősebbnek; minek következtében a bíráló bizottság azt a nyilatkozatot tette, hogy a francia tengerészeti miniszternek ajánlani fogja, miszerint a hajók kötélzetéhez a magyar kendert használja.

‡ (A bécsi Práterben) egy reggel hat órakor főrangú hölgyek lóversenyt tartottak. A díj egy pompás briliánt-ékszer volt, s a betét minden hölgnél 200 ft. Nyolcz hölgy lovagolt a versenyben, mind fekete ruhában, de különböző színű szalaggal. A nyertes nevét nem írják ki, csak S. comtesse-nek említik. A verseny után pompás reggelivel frisiték föl magukat az ugynevezett „Lusthaus“-ban.

‡ (Königgrätzhez) a csata évfordulati napján Prágában és Bécsben társas utazást rendeznek. Hiszik, hogy Porosz- és Szászországból is sokan megjelennek.

‡ (Csehországban) a kivándorlások egyre tartanak, annyira, hogy a prágai lapok fölshóltak, miszerint a kormány akadályozza meg.

Prelautsch nevű helységből 97-en kerekedtek föl s indultak jobb hazát keresni Amerikába. Ez emberek legnagyobb része olyanokból állt, kiknek házait egy közelebbi tűzvész elhamvasztotta. A helység, melyet sok csapás ért, csaknem egészen ki akar vándorolni Amerikába, s hatóságilag kell őket visszatartani. A kivándorlási vágy onnan eredt, hogy e tavaszon egy 15 év előtt kivándorolt asztalos tért vissza csinos vagyonnal. Erre az egész helység mozgásba jött és most sovárogyva gondol a távol Eldoradóra.

‡ (Párisban) évenként tömérdek pénz jó forgalomba a a toilette-czikkek piaczn. — Vállfüző éven át 8,567,493 forint áru kel el; keztyű, kalap és fejék 20,439,370 forint; ing 15 millió; hamis ékszer 10 millió; hamis fogakra 677,950 frank esik; szemüvegekre 84,230; álarozos jelmezre (férfiak és nőknek) 731,000 frank; parfümökre 22 millió. (?) Legyezőt öt millió árut adnak el; csinált virágot 28 milliónyit, fésüt ötmillió értékűt, stb., stb. Így közli egy párisi statisztika. De igen valószínű, hogy e rémséges mennyiségű divatczikkeket nem mind a párisi hölgyek használják el, sőt a nagyobb rész benne az, melyet az árusok külföldre küldenek.

‡ (A moszkvai népisme kiállításról.) Érdekes kiállítás ez, melyen a szláv fajok mindenikének nemzeti viseletével, eszközeivel, fegyvereivel stb., meg lehet ismerkedni. — A kiállítás eszméje 1863-ban pendült meg, s az érdekesnél érdekeseb tárgyak beküldésével maga a csári család járt elöl példával. Mindezeket most a Kreml és egyetem közt fekvő hadgyakorlati óriási épületben állították ki. A kiállítás igen ügyesen van rendezve. A népviseleteket nemcsak képek tüntetik elő, hanem százakramenő életnagyságu alakok csoportozatai is. A hegylakók mesterségesen készült hegyeken állanak, a rónán lakók azon növényzettől környezve, mely hazájokban nő; körülöttük háziállatok, épületek stb. A legnagyobb s egyszerűleg legérdekesebb csoportozatot képezik a nagy-oroszországiak. Országos vásárra összegyűlve vannak bemutatva. A háttérben egy falusi utcza látható, s az uton vagy 60 személy van a legkülönbözőbb helyzetben fölállítva. A falutól balra szélmalom emelkedik; arrább egy képárus ütötte föl tanyáját; nem messze tőle parasztszeker, kifogott lovakkal, melyek a szénát falatozzák. Az előtérben mézeskalácsbódé, körülvéve piaci közönségtől. Ott láthatók még a kvas (bizonyos sörféle ital) sült szilva árulók, házalók a divatos szövetekkel. Az alakok Nagy-Oroszország különböző viseleteiben vannak elötüntetve. Van két nagy paraszt-ház is, melyekbe be lehet menni, s a butorzat, berendezés híven mutatja az ily parasztlakok belsejét. A ház mellett konyhakert, vesszőfonatu kerítéssel, még a komondor és kakas sincs kifeledve. Így vannak fölállítva mind a szlávok különböző fajai. Nem feledkeztek meg a lengyelekről sem, kiket keserű gunyképen egy vígadó csoportban lehet látni. Itt vannak a délszlávok is, s közülök a csehek öltözeke nagyon emlékeztet a

német parasztkóra; a tótoké a magyarokéra, a szloveneké a tiroliakéra. Legfestőibbek a montenegróiak. A másik részben vannak a siberiai kirgiz asszonyok, torony-magasságu fejkötőjükben. — A kiállítási épület legszélsőbb végén a tűzmadók csoportozata vonja magára a figyelmet. Hét hosszú, kiaszott, vázforma alak, selyem rongyokkal fődve állja és üli körül a földből kitörő tüzet.

‡ (Az aztán nyereség volt,) a mit Chaplin ur a Derby-féle lóversenyen nyert: lova „Hermit“ volt a győztes. A nyertösszeg 250,000 fnt sterling, azaz két millió ötszáz ezer forint. A jokey, ki a lovat lovagolta, 9000 font sterlinget, vagyis 90,000 fnt borraivalót kapott. Volt még egy másik nyertes is, Machell kapitány, a ki a Hermitre 63,000 font fogadás tett. A nyereség leginkább abból eredt; mert a „Hermit“ tulajdonosa a futtatás előtt néhány nappal azt híresztélte, hogy lovának valami véredénye pattant meg. Ropant összegekért menő ellenfogadásokra adott ez okot, többi közt egy fiatal ember 50,000 font sterlinget vesztett, mert biz a Hermitnek semmiféle véredénye nem volt megpattanva.

‡ (Páris divatvilágát) leginkább azon estélyekben lehet együtt látni, melyek elsőrendű szalonokban még mindig napirenden vannak. A tavaszi táncestélyek pálmáját Niel marschallné báljának a hadügyminiszteriumban, s Rouher asszonyságának az államminiszteriumban — itélik oda. Fölötte érdekes volt azonban a jelmezes gyermekbál Heury asszonyságnál a Louvre pompás termeiben. A gyermekek — 4 és 14 év közt — mindnyájan jelmezekben jelentek meg, és pedig a legtöbben rocococo jelmezekben, hajporosan, parókásan. Alig képzelhető különösebb jelenség, mint a minőt a 8—10 éves marquis-k nyujtottak, midőn a 4—6 éves marquisnők körül egész komolysággal sürgölődtek. Gazdagon és ragyogó pompával voltak öltözve. Például Ternau-Nunez hercegnő leánya körülbelül egy milliónyi franknyi gyémánttal jelent meg — a mama ékszerárából. — Niel marschallné bálján két ifjú amerikai hölgy volt az est királynője, kik oly könnyed öltönyt viseltek, hogy a költők légalakjai bennök megvalósulvalátszóttak. Most csak légalakoknak hívják őket mindenütt. C. hercegnő pedig pompás öltözéke által tünt föl; fehér atlaszban jelent meg, fölötte tüll-ruha maraboutzsinórzattal, s rózsás atlaszsal diszítve. Feje gyémántoktól ragyogott; ezek a homlok fölötti hajkokárdában nagy, gyémántos csillaggá csoportosodtak. M. marquisnő sárga atlaszt viselt, fölötte hasonló tüll; felső részét igaz gyöngyök csatolták össze s ezeken kis aranykörték lógtak; a hajdísz szintén gyöngyök képezték. Rouher asszony bálján csupa világos öltönyöket lehetett látni. P. grófnét megcsodálták fehér tüll öltözékében, melyet nefelejcs-virágok diszítettek; a nefelejcs az övből futottak szét. Az ily diszítés még a nehéz atlasz-öltözékeknek is bizonyos költői berendezést ad s nagyon jó ötletnek tartották. — D'Anglade marquisnő maraisi kastélyában

(mintegy órányira Páristól,) délelőtti mulatságokat rendeznek. Ezeken mindenki pongyola reggeli öltönyben jelen meg, s az egészet egy reggeli öltöny-kiállításnak lehet tekinteni. A férfiak öltözéke kabát, a nőké bekapcsolt ruha s kerek kalap. A fiatal leányok a mousseline, az asszonyok a csikos foulardok után kapkodnak, s nagyban készítetik az otthonkaszerű öltönyöket.

Egyveleg.

— **Ősi szokás** szerint a koronázás színhelyéül szolgáló város az ujon koronázottnak következő adományokból álló ajándékot szokott átnyújtani hódolata jeléül:

- 1) négy fehér öltönyű leány Ő Felségöknek virágokkal ékitett kézikosarakat nyujt át, magyaros szokás szerint sült kalácscsal;
- 2) négy fehér öltönyű lány Ő Felségök elé rózsaszín szalagon négy, virágokkal és szalagokkal diszített fehér bárányt vezet;
- 3) más négy fehérruhás lány a sütő-czéh süteményét viszi diszes kosarakban, két sütőmester által követve;
- 4) négy magyar öltözetű lány ugyanannyi magyarosan készült cipót visz;
- 5) két mészárosfiú virágokkal ékesített két barna bórjut vezet szalagokon;
- 6) négy mészáros legény négy fehér, hizott ökröt vezet, melyeknek aranyozott szarvai virágkoszorúkkal vannak diszítve;
- 7) ezt követi egy két hordóval terhelt kocsi; a hordók egyike fehérre van festve, arany abroncsokkal s fehér bort tartalmaz; másika vörösré van festve, ezüst abroncsokkal s vörös bort tartalmaz. A kocsi két oldalán két kádár-mester s ugyanannyi legény halad;
- 8) ismét kétfogatu kocsi következik 30 mérő zabbal fehér lenzsákokban, melyek a városi címerrel jelölvék; ezek felett aranyozott véka áll.

A hatóság részéről küldöttség jelenti be ez ajándékokat, melyek rendszerint koronázási érmeikkel viszonzotatnak. Az ujon koronázott többnyire jótékony intézeteknek szokta felajánlani az ajándékokat, s miután az ajándékok áthozói is meg lettek jutalmazva, ugyanazon rendben indul meg ismét a menet a várakból a városház felé, honnét az ajándékok az Ő Felsége által meghatározott célra szállittatnak. Két zenekar s a városi banderium kísérik a várba a menetet, melyet a magas udvar az erkélyről szemlél.

— **Oettinger** „Moniteur des Dates“-jában az európai fővárosokat következő elmés modorban jellemzi: Amsterdam kereskedik, Athene összeesküszik, Bécs emészt, Berlin bölcselkedik, Drezda csodálkozik, Dublin koldul, Edinburg álmadozik, Flórencz szájtátoskodik, Frankfurt pénzt olvasgat, Genua nevet, Hamburg eszik, Hannover alszik, Kassel hortyog, Konstantinápoly fürdik, Lipese olvas, Lissabon duzzog, London ásitozik, Lyon dolgozik, Madrid szivarozik, Manchester málhá-

kat pakol, Mannheim szitkolódzik, Marseille danol, München iszik, Nápoly izzad, Parlermo legyezget, Páris csacsog, Pest cseveg, Pétervár hallgat, Róma imádkozik, Turin cziczomázza magát, Velence szeret, Varsó sohajtozik.

— **Khinából.** A khinai angol lap ujságolja, hogy nem régiben a császár egy kedvencz embere meghalván, Pekking összes főbb hivatalnokainak meg kellett jelenni a halott mellett, s következő szavakat mondani: „életem minden percét arra fordítom, hogy hozzá hasonló lehessen; de mivel érzem, hogy hasonló még sem lehetek, a menny és nap fiát kérem alázatosan, tartson meg kegyelmében.“

A menny és nap fia erre ünnepélyesen biztosítá őket, hogy megtartja kegyelmében. Ő khinai felsége aztán lehető pompával temetteté el kedvenczét, s a temetés után nagy lakomát rendezett, mert — ugymond — ily hü ember emléke csak örvendetes lehet.

— **Kényelmes és szép ruha.** Két fiatal hölgy egymással társalogván, szóba jött egyiköknek új ruhája, mely a legujabb divat szerint volt varrva és igen szép vala.

— Jól testhez áll? — kérdé az egyik hölgy.

— Oh igen! Épen úgy érzem magamat, mintha felolvasztottak, s azután bele öntöttek volna, — volt a kérdésre a felelet.

— **Ifj. Dumas Sándorból,** kieddig önmagát „Dumas fils“-nek nevezte, „Dumas père“ lett, miután neje közelebb egy életerős gyermekkel ajándékozta meg. Az öreg Dumas, az eddigi Dumas père, ennek folytán szintén avancirozott, most mindenki Dumas grand-père-nek neveli.

Rejtvény.

Boták Mariskától.

4. 3. 7. Sok bút s gondot okoz sokaknak.
11. 8. 9. 6. Emelője a vialomnak.
7. 6. 10. 11. 8. Kedves étke mindenkinek.
5. 3. 9. i. Neve vagyok szép sok hölgynek.
10. 11. 3. 7. Éjszaki nép mindenhatója.
1. 3. 4. Fénylett egykor, régen, hatalma.
11. 3. 7. Ha ez akadályod —
Füstbe megy szándékod
1. 3. 10. 11. Ha ezt tapasztalod —
Nagyobb lesz haragod.
1 — 11. Az egész országban szeretik,
Jelleméért nagyra becsülik.

A lapunk 10-dik számában közölt rejtvények értelme: I. „**Őszinteség**“ II. „**Georgina**“ — Helyes megfejtését beküldték: Liliom Izabella, Schneiderbauer Mari, Fridrik Lenke, gr. Haller Ilona, Mihályfy Imréné, szül. Kovács Katalin, Ullerich Jozéfa, Gorzó Kornélia.

Szerkesztői üzenetek.

— *S. M. urhölgynek Rasztinára:* Köszönettel fogjuk venni.

— *Szamosujvárra:* A műlapokért járó begöngyöltési díj beküldésének idejét akkor fogjuk közzétenni, ha majd a műlap készülöben leend. Szives üdvözet!

— *D-y* urnak: A kétszer beküldött verset mindakétszer megkaptuk. Használni fogjuk.

— *Meleg idő . . .* Bizony körülbelül 25 fok, — hanem ez a vers a fagypontra is alul van.

— *Boldog álom . . .* csak álom.

— „*Népdalok.*“ Ha ezek népdalok, akkor azt is el kell hinnünk, hogy a verkli — pásztorfurulya.

Nyilt-tér.

A jelen időnyre érkezett: 200 darab fehér moll-ruha; 1 csikos, koczkás vagy himzett ruha: 10, 12—14 forint. — 1 igen szépen himzett ruha: 15, 18, 22, 25—30 egész 50 forintig. — 1 kétsz. moll öltözék felöltővel együtt: 30, 40, 50—60 forint. — 1 legujabb divatu moll-felöltő: 10—14 egész 24 forintig. — 1 legujabb divatu túll- vagy moli zuáving: 4, 5, 6, 9—12 egész 20 forintig

200 darab fehér alszszoknya; — 1 alszszoknya 1 fodorral: 4 ft. 40 kr.; 2 fodorral 5 ft. 40 kr.; himzett szalaggal vagy anélkül 7 ft. 50 kr.—12 forint; diszitetek: 9, 12, 15—20 forintig.

100 tuczat ugynevezett *indiai fű-kendők* (igen hasonlít a batiszthoz) — 1 tuczat himzett fűkendő 12 forint. Ezen zsebkendők minden egyes darabjának négy sarka pompásan be van himezve.

Női-vászonneműek és kiházásitási készletek szebbnél szebb s legujabb minták után készítve, nagy választékban, — valamint

Csipke felöltők, kendők, köpenyek és Beduine-ok s más legujabb divat szerinti párisi piperecikkek, jutányos áron.

Ugyanott kapható néhány valódi applicatio-készület is, u. m. volant, kötény, fátjol, berthe és zsebkendő igen olcsó áron.

Türsch Ferencz.

(Pest, váci-utca 19-ik sz. a. „nagy Kristóf mellett.)

Teljes-számú példányokkal jan. hó-tól fogva még szolgálhatunk.

TARTALOM. Nők köre: Általános divattudósítás *K. Beniczky* Irmától. — A mintarajzok leírása. — Az anilin-szinek. *Rusz* Károlytól. — Egy fontos felfedezés. — Havi teendők. *Vörös* Esztertől. — **Olvasó-asztal:** A nők hivatása. Az egyéni jellemre való befolyásról. — A kis kert. (Költ.) *B. Pongrácz* Emiltől. — Egy a tizenhárom közül (Tört. beszély) *Beniczky* Irmától — A doge-palotában. *S. A.* — Thüringiáról. — Könyvszemle. — Színház és művészet. — Koronázási hírek. — Hirharang. — Vidéki posta. — A nagyvilágból. — Egyveleg. — Rejtvény. — Szerkesztői üzenetek. — Nyilt-tér.

Főmunkatárs:
KULIFFAY EDE.

Kiadó-tulajdonos:
HECKENAST GUSZTÁV.

Felelős szerkesztő:
K. BENICZKY IRMA.

Melléklet: 1) Mintarajzok. 2) Előfizetési felhívás a „Divatvilág“-ra.

Nyomatott Heckenast Gusztáv nyomdájában Pesten, 1867. (Egyetem utca 4-ik sz. alatt.)